

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre.....	24 kor. (12 fr.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hó-ra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Péntek, December 25.

A szeretet ünnepe.

Írta: Herczeg Jenő.

Kolozsvár, dec. 24.

Szent karácsony estéjén meggyújtva a zöld fenyő apró mécseseit: megittasul lelkünk az örvendő gyermekek vígságától. Egy esztendő keserveivel, szenvedéseivel, sok-sok bánatával felér a családi otthon mai ünnepe. S e pillanatban, mikor mások már ünnepeket ünnepelnek, mikor már elcsöndesültek az utcák, mikor a fényes palotákban és a kis kunyhókban egyként az öröm vert tanyát: nekem, — e szent napon is virrasztónak, — önkéntelenül felmerül gondolataimban az a fájdalmas tudat, hogy milyen dús aratása volt csak a közelmúltban is a Halálnak. Nem azokról beszélek, kik megélve idejük javát, megtertek pihenni, hanem azokról a kicsinyekről, akiket idő-előtt, bimbókorukban szakított le a sors az élet fájáról és akik most a föld alá kerültek; akik nem örvendezhetnek, immár szent karácsony estéjének...

Egy pillanatra — a mai estére — elcsöndesül az élet vásári zivaja. Elpihen még nálunk is, a hol pedig a tanács és kommunális bölcsessége beleékelte szent karácsony napját egy nagy választási harcba. Am a mai este a békesség, a nyugalom, a család, a gyermekek. De már mire e sorok megjelennek, újból fegyverkeznek a küzdők. Újra megszólal a harci zaj, és ünnep harmadnapján megvívódik az ütközet.

De ma e sorokból, honnan egész esztendőn át hirdetjük a magyar nemzet szent ígét, számúzni szeretném az élet küzdelmének jelenségeit. Ma úgy szeretném szólani azokhoz, kik e sorokat olvassák, hogy mindnyájunk érzéseit, gondolatait, óhaját adhassam vissza. Karácsony este van. A szeretet ünnepe, melyen mindnyájan egy egész nagy világ népe egyesülünk a Megváltó eljövételének fenséges gondolatában. Amikor egy érzésben forr össze milliók lelke: egy érzésben: melynek rabjai, hívói, követői vagyunk mindannyian: a kicsinyeknek, a közvetlenül utánunk következőknek szeretetében.

Mégis: bármennyire szeretném távol tartani magamtól, a holnapnak, a jövődönk gondolatát, bármennyire szívesen átadnám is lelkemet teljesen a mai szent este áhítatos hangulatának: nem tudom elúzni a jövőről való gondolkodás, a jövőben való elmélyedés árnyait, melyek nyomon kísérnek most is, midőn mindenki elmerül a szent karácsony este csöndes, családis örömeiben.

Akik ez a mai nap, akik ma zajongó örömmel álljátok körül kicsifázott, felékesített karácsonyfákat: édes apró gyermekek, vajjon jobb idő, jobb élet vár-e reátok? Lez-e még olyan zavartalanul derűs, vidám napotok, mint a mai? Nem lesz, bizonyára nem! Az élet mindnyájunk részére kiosztja a részét: többet a bánatból, a keserűségből, a szomorúságból, mint a mennyit megérdemlünk. S a ti igaz ártatlan örömeiteket talán már holnap megrontja maga az élet és könnybe borul mosolygós két szemetek. Azért: örvendezetek, ma igaz szívvel: így erősödtök meg a jövődre, melyet ti képviseltek. S ne tudjátok semmit arról, hogy minden előrevaló lépéseknél szembe

találjátok magatokkal, a többiek: mindenkit. Ne gondoljatok arra, hogy nagyon sokan az erősebbek közül, a gyengébbeken gázolnak keresztül, hogy azt az előbbre való lépést megtehessek. Szaklatja még lelkemet a gondolat: megéritek-e ti, amiért mi küzdünk; amiért a mi szívünk dobog, amiért apáink véréket ontották és ezrével hullottak el a harmezón! Megéritek-e, hogy olyan nemzetnek lesztok a polgárai, mely függetlenséget, önállóságot, szabadságot biztosít minden gyermekének...

Mégis: el e gyötrő gondolatokkal. Ne zavarja a ti örömeiteket, vidámságotokat semmi... Ne nézzünk a jövőbe, adjuk át lelkünket teljesen karácsony este fenségesen megkapó hangulatának... Boldog szép karácsonyt...

Választás előli.

A függetlenségi párt jelöltjei.

Kolozsvár, dec. 24.

A vasárnapi központi választás döntő nap lesz Kolozsvár életében. E napon a választó polgárság határoz a felett: új szellem vonuljon-e be a tanácsházra, avagy maradjon minden úgy, mint most: mikor a város ezir nyitott seba várja a gyógyítást. Mindenki, akit csak a legcélszerűbb mérlegben is érdekelt ennek a városnak a jövője, a sorsa, ösztönöz kívánja, hogy végre-valahára megszabaduljunk attól a sok teherrel, mely most a polgárság vállaira nehezedik. Hogy a kommunális tagjai kellőleg teljesítsék ellenőrző kötelességüket a polgárság javára.

Minden jel arra mutat, hogy ez a változás be fog következni. Hogy a vasárnapi választás egy minden tekintetben erős függetlenségi tábort küld be a városi képviselőtestületbe. Így lesz: ha összetartunk. Így kellene, hogy legyen: ha a város javát akarjuk. Ha mi magunk nem követünk el öngyilkosságot. Ha mi, kik testvérek vagyunk a hazafias érzésben és a város jövője iránti aggodásban: összetartunk. Ha nem hallgat senki azokra, kik a mi pártunkról, a mi ellenségeink uszályhordozójává szegődtek. Akik árulónak lettek. Mert ilyenek is vannak; ilyenek is akadtak. De ezeknek maguk a függetlenségi polgárok kell, hogy megadják a méltó feleletet. Azt: hogy nem hallgatnak rájuk.

Kolozsvár választó polgárai! A függetlenségi és 48-as pártok szent zászlaját lobogtatjuk felétek. Sorakozzatok alá mindannyian, védjétek meg azt és vigyék diadala. Védjétek meg ellenségeink elől és vigyék diadala azokkal szemben is, a kik azt elhagyták.

A központi választásokon szavazunk a függetlenségi párt következő jelöltjeire:

I-ső kerület: (Redout.)

Somodi István, ügyvéd.
Nagy Gábor, szállodatulajdonos.
Boross György, tanár.
Hevessy József, műszaktanár.
Kolin István, plebános.
Tanács József, gyógyszerész.
Lengyel Károly, cipész.

II. kerület: (Luth. iskola.)

Dr. Kecskeméthy István, ev. ref. theol. tanár.

Tokaji László, az „Erdélyi Gazdasági Egyet” titkára.
Herczeg Jenő, az „Ujság” felelős szerkesztője.

Turhányi Gyula, ág. ev. lelkész.
Magyary Mihály, az „Ellenzék” felelős szerkesztője.
Dr. Várady Aurél, ügyvéd.
Zágoni Szabó Mihály földész.
Dr. Tutsek Sándor, ügyvéd.

III. kerület: (Városház.)

Balog Károly, tanár.
Merza Gyula, birtokos, E. K. E. főpénztáros.
Dr. Papp József, ügyvéd, főszerkesztő.
Bréda Ferencz, fazekas.
Szilágyi Lajos, a csizmadia társulat elnöke.
Diószeghy Mihály, földész.
Mocsi István, birtokos.

IV. kerület: (Tornavivoda.)

Köntzey Imre, birtokos.
Pál György Samu fia, földész.

Hirschfeld Károly, kereskedő.
Donogán Gerő.
Török György, földész.
Gy. Sipos Károly,
Szilágyi István, gépész.

A szavazás vasárnap reggel 9 órakor kezdődik és d. u. 4 órakor fejeződik be.

Az E. M. K. E. vegyes-kereskedése.

— Visszaélések. —

Kolozsvár, dec. 24.

Az E. M. K. E. iparpártolási akcióját, úgy, a hogy azt kultiválja, sohasem helyeseltük, azzal egyet nem értettünk. Nem pedig azért, mert az E. M. K. E. iparpártolása voltaképpen nem áll egyébből, mint abból, hogy néhány cikkre átadják a céget és azért bizonyos százalék-hasznot kap ama bizonyos cikk után.

Volt alkalmunk többször kijelenteni, hogy ez nem iparpártolás, hogy ez a províziós kérdés nem méltó az E. M. K. E. tisztaságához, mert mi ott szeretnők látni az E. M. K. E.-t, hogy a maga nagy erkölcsi súlyával és tekintélyével, agitációs eszközeivel kihatárkáljon iparágakat teremtessen.

Volt alkalmunk többször kijelenteni, hogy ez nem iparpártolás, hogy ez a províziós kérdés nem méltó az E. M. K. E. tisztaságához, mert mi ott szeretnők látni az E. M. K. E.-t, hogy a maga nagy erkölcsi súlyával és tekintélyével, agitációs eszközeivel kihatárkáljon iparágakat teremtessen.

Lapunk tegnapi számban közöltünk egy levelet, mely szerint az E. M. K. E. szivarkapapír, mint a hozzájuk beküldött két csomagból meggyőződöttünk: gyanús. Erre vonatkozólag Sándor József, az E. M. K. E. főtitkártól, melynek tárgyilagos részét itt közöljük:

Hivatkozás-al a becses lapjában mai napon megjelent nyílt felhívásra, van szerencsém tiszteltetted értesíteni, hogy az Emke-szivarkapapírra vonatkozó tévedést már folyó évi november hó 3-án mi magunk észrevettük s ugyanaz nap 814—903. szám alatt azonnal megkerestük a Halász Ferencz és Pál budapesti céget, felvilágosítás adására, illetve a zavar eloszlására.

A gyár postafordultával, november hó 5-ről válaszolt, közölve, hogy „megvizsgálta a dolgot és azt találta, hogy a francia gyár maga csinálta a tévedést, amelyben 2 csomagot elszámlált és Budapesten a gyárban az illető szakaszfelügyelő, a ki a raktárnoktól a papírt átvette, nem vette észre a tévedést. Intézkedtek azonban, hogy többé ilyen tévedés ne jöjjön elő.”

Ezt mi az Emke direktóriumában november hó 12-én 3. jegyzőkönyvi szám alatt az Igazgató-választmányában ugyan csak november hó 12-én 4. jegyzőkönyvi szám alatt így be is jelentettük s az intézkedés tudomásul vétetett. Hasonló tévedés, mióta a gyárnak engedélyt adtunk, nem fordult elő. Az „Ujság” szerkesztőségéhez beküldött minta még az általunk is kifogásolt 2 csomagból való.

Meg kívánom jegyezni, hogy a gyárat is az e tekintetben elfogadott általános szerződési mintá szerinti rendszeresen ellenőriztük, s az utolsó vizsgálat, folyó évi május 14-től 18-ig történt, a melyről szóló jelentés 701—903. szám a folyó évi szeptember hó 11-én 33. jegyzőkönyvi szám alatt és szeptember 12-én ugyanezen szám terjesztetett a Direktórium és illetve Igazgató-választmány elé. E gyárvizsgálati jelentés felvilágosítást ad a szivarkapapírok és szivarkapapírok gyártási, „montirozasi” módjáról is s ennek ismerése minden megmagyaráz. Úgy e jelentés, mely a gyár leírását is tartalmazza, valamint a fenti levelezés megtekinthető az Emke-főtitkári hivatalában.

Az átirat polemikus részét nem közöljük, de konstatáljuk, hogy Sándor József főtitkári felvilágosításai mindig túllépik azt

a határt, melyet az objektivitás — melyről mi sohasem feledkezünk meg — előír.

Ebből az átiratból kiválgatik, hogy „tévedés” történt, a szivarkapapírosokkal. Eme tévedés nekünk nagyon különösnek tetszik. A francia gyár és valami szakaszfelügyelő elcserezték a szignálást. Ezt mi alig tudjuk másképp érteni, minthogy itt valami francia gyár követett el hibát. Mi ezek után csupán arra vagyunk kíváncsiak, miféle összeköttetésben áll az EMKE valami budapesti cég utján, egy francia gyárral. Avagy már francia gyármányokat is portál az EMKE. Mert felvilágosításból ezt vesszük ki.

Bárhogyan áll is a dolog, itt visszaélés történt. S azért a 2% haszonért az EMKE firmája még mindig rajta van azoknak a cigaretta papírosoknak. Tévedések, — holmi francia gyárakkal — ha előforának, az EMKE azonnal kötel s visszavonni a céget.

Ismételjük: hogy a magunk részéről nem helyeseltük az EMKE vegyeskereskedését. Tessék a magyar ipart pártolni, de nem így, mert ennek semmiféle eredménye nincsen. Csak az, hogy minduntalan visszaélésekre ad alkalmat. Vagy, mint az EMKE főtitkára nevezi „tévedésekre”. Bennünket tehát a nyújtott felvilágosítás meg nem nyugtat, meg nem győz meg arról, hogy az EMKE ebben a kérdésben helyesen cselekedett. Sőt a hasonló esetek mindinkább megerősítenek bennünket ama elfoglalt álláspontunkban, hogy ezeket a províziós üzleteket be kell már szüntetni és más téren segíteni a magyar ipartermékeket.

Tolvaj vasuti díjok.

Ellopott pénzeslevél.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 24.

Szenzációs lopási eset foglalkoztatja most Dés város közönségét. A „Szamosvölgyi vasut r.-t.” egy magáról megelégedett díjnoka lopást kísérelt meg, melyen azonban rajtavesztett. Az eset részletei a következők:

A Szamosvölgyi vasut r.-t. pénztári hivatalában volt, mint díjnok alkalmazva Salvidgin Ernő, egy volt olasz nyelv-mester. Szorgalmas alkalmazottja volt a hivatalnak, de mielőtt ez állását elnyerte volna, nyelvmesterkedett. Néhány évvel ezelőtt beleszeretett egy előkelő család leánya, Sárdy Iona, polgári leányiskolai tanítónő. Egybe is kelték és akkortájt lépett Salvidgin a Szamosvölgyi vasut szolgálatába. Időközben letette az államszámviteltani vizsgát, miután előbb megtanulta a magyar nyelvet és nevét is Vassra változtatta.

Biztos állásba jutva, békében éldegélt és Vass mindig rendes, szorgalmas embernek mutatkozott.

A napokban, a különböző állomásokról több pénzes levél érkezett be az igazgatósághoz. A hivatalos rend szerint, két tisztviselő jelenlétében köteles a főpénztáros felbontani a pénzes-leveleket. E szabályzatnak eleget téve a főpénztáros a szomszéd helyiségbe ment, hogy onnan előszólítsa két kollegáját, kik a pénzes-levelek felbontásánál szerepeljenek.

Ezt a rövid időt felhasználta Vass és az egyik pénzes levelet egyszerűen zsebreágta és kiment a szobából. Egy félreeső helyen feltépte a pénzes-levelet és a benne levő 1600 koronát, ruhája között elrejtette.

A főpénztáros, a mint számba vette a pénzes-leveleket, rögtön konstatálta a hiányt. Természetesen kutatni kezdtek a pénzeslevél után, de azt nem találták meg.

Ekkor előhívták a rendőrfőkapitányt, a ki mindjárt azzal kezdte, hogy megfogja motozni a jelenlevőket. A főpénztáros természetesen készséggel állta a procedurát, ám Vass szörnyen megijedt. De nem volt kitérés és a főkapitány mégis találta nála az ellopott pénzt. Tettét nem is tagadta és így a főkapitány azonnal le is tartóztatta, tegnap azonban már szabadon bocsátották.

A rossz utra tévedt díjnok családja iránt általános a részvét. Neje — mint ér-

tesülünk — már kérvényt is adott be a kultuszminiszterhez, a melyben elhelyezését kéri.

A modern veszthely.

Izgató román lelkész.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Kolozsvár, dec. 24.

A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezésekor, tavaly, október 12-én Motia János gör. kath. lelkész vezércikket írt a szászvárosi „Libertatea”-ban, „Meghalt Mátyás s ő vele az igazság” címmel, a melyben a magyar nemzet ellen lázított s a román memorandistákat és egyéb izgatókat felmagasztalta.

A cikkben mindvégig dicsőíti Mátyás királyt, ki — szerinte — nem tagadta meg román származását s a ki, ha ma felébredne, sirna és bizonyára porrá zúzná azokat a törzseket, kik kormányozzák az országot.

— Nem messze szobortól — így folytatja a cikk — van az a modern veszthely, ahol megtizedelnek bennünket, románokat. Dicsőséges király! Ma körülötted sereglettek azok a vámszedők s dicsőitnek téged, holott önmagukat és rendszereiket akarják magasztalni, ezek megszenteltlenítik nevedet. Rázd le érepcéledet, huzd ki kardodat és üss sőt közzöttük. Fájdalommal ismételtük: Meghalt Mátyás, oda az igazság!

A cikk alá mint szerző „Janku” volt írva. A vizsgálat folyamán Motia (Mócsa) János jelentkezett, mint a cikk szerzője.

A kolozsvári ügyesség vádat emelt Motia János gör. kath. lelkész ellen, igaztás miatt. A fővárgyaláson azonban nemcsak ezen büntet derült ki a vádlottra, hanem büntet felmagasztalásának vétsége is, a mennyiben a törvényszék a cikk azonban részben, a mely a modern veszthelyről szól, ahol megtizedelik a románokat, célzást látott a szobor közelében levő törvényszéki palotára, a hol elítéltek a tíz román memorandistát.

Motia János védekezése abból állt, hogy ő csak dicsőíteni akarta Mátyás királyt, sem izgatni, sem lázítani, sem pedig a memorandistákat felmagasztalni nem volt szándékában. A vádlott, bár jól beszél magyarul, folyton románul védekezett.

Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat egy a magyar nemzet elleni igaztásban, mint a büntet felmagasztalásában s a törvényszék ez alapon egy évi államfogházra ítélte Motia Jánost.

Tegnap tárgyalta a kir. Kuria első büntető tanácsa Kelemen Mór elnöke alatt és Tarnai János előadásában a vádlott által benyújtott semmisségi panaszokat. A Kuria Thassy Pál koronagyűz helyettes meghallgatása után megsemmisítette a kolozsvári esküdtszék ítéletét s új tárgyalást rendelt el, mert az esküdteknek feltett második kérdés, egy jögezően bevégzett büncselekmény felmagasztalása nem fedi a vádat, vagyis a vádlott ellen ezen cselekmény miatt vád nem emeltetett s így ily kérdés az esküdtekhez intézhető sem volt.

Boda levélhordó rablóját elfogták.

A tettest Budapestre hozták.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 24.

A rendőrségen tegnap éjjel nagy örömet kellett egy fiúmei távirat, amely néhány szóval jelezte, hogy elfogtak egy notórius betörőt, aki Fiumében egy 10.000 koronás betörést követett el és aki a valóságban során szenzációs leleplezést végzett.

A letartóztatott ember, akinek a neve Gottfried Béla, (a budapesti rendőrség által is régóta körözött notórius betörő), a következők vallomást tette:

— Ha könnyíthetek a sorsomon és a töredelmes beismerést javamra fordíthatom, úgy nagy szolgálatot tehetek a fővárosi rendőrségnek.

A kihallgatást vezető fiúmei rendőrtisztviselő biztatta Gottfriedet, hogy csak mondjon el mindent, amit tud, mire az elfogott betörő így folytatta:

— Én tudom, hogy ki követte el azt a budapesti József-körúti rablást, amelynek Boda István budapesti levélhordó volt az áldozata. Azt is tudom, hogy hol van elásva az a táská, amelyet a merénylő elvett

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert kellemes
izü természetes hashajtósz.

a póstától. Tudom, hol találkozik jelenleg a tettes és mindent el fogok mondani, ha ez javamra szolgál.

Hosszas faggatásra és biztatásra. Gottfried Béla beismerte, hogy ő maga volt az, aki Boda Istvánt kirabolta.

A fiúmei rendőrség ezt nyomban megátvitározta a budapesti rendőrségnek, amely a magy. kir. főposta központi nyomozó osztályának: Siket Traján osztályvezetőnek tudomására hozta a szennázós távirat tartalmát és intézkedett, hogy Gottfried Bélát azonnal szállítsák föl Budapestre.

Gottfried Bélát még a tegnap folyamán Budapestre szállították és itt szembeállították Boda Istvánt, tozábbá Makó Mihály vaskereskedővel, akinél a rablaskor használt baltát vásárolta.

A letartóztatás híre még Bécsben is nagy szenzációt keltett és az ottani lapok (különösen a „Zeit“) bőven adózik díksérével a fiúmei rendőrségnek, a melynek ez a kitűnő fogás kiváló érdemű tudható be.

Ártatlannal halálra ítélve.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 24.

A riedl (alsóausztriai) esküdtbíróóság 1899. június 15-én Gicinger Terézt és Harter Károlyt kötélt halálra ítélte. Azzal vádolták őket, hogy meggyilkolták és kirabolták Kranzinger Anna házalónőt. A bizonyíték ellenük az volt, hogy az asszonynak harisnyáján és hulláján vérfoltokat találtak s látták, hogy a rablógylókossá után Harter felette igazgatótanács elnökéül Gicingernével. A vallatás alatt a vádlottak ellenmondásokba keveredtek, hátrányos volt a vádlottakra nézve az is, hogy az ugyancsak a gyilkossággal gyanúsított Gicinger Mátyás, a ki rossz viszonyban élt nevével, hogy magáról a gyilkosság gyanúját elhárítsa, mindent nevére és szeretőjére, Harter Károlyra igyekezett fogni. Az esküdtek ezek alapján Gicinger Mátyást felmentették, ellenben Gicinger Terézt és Harter Károlyt kötéltáti halálra ítélték.

A király később husz évi fegyházra enyhítette az ítéletet.

Öt évig szenvedtek a szerencsétlenek a tömlőben. Harter Károly tavaly nyáron meghalt, Gicinger Teréz még él ugyan, de nem fogja sokáig bírni, mert a börtönben töltendő évek s most már halálán van.

Két hónap előtt Bécsben letartóztatott egy Straum Károly nevű bűntett előfizető csavargót, aki bevallotta, hogy Kranzinger Annát ő gyilkolta meg és rabolta ki. Eleinte azt hitte, hogy Straum örült, de az akkori vizsgálat bizonyította, hogy a kiderítette, hogy Straum igazat mondott.

Gicinger Terézt erre szabadlábra helyezték, a szegény Harter Károlyon már nem segíthettek, mert az már a fegyház temetőjében fekszik.

A halálban beteg Gicinger Teréz, a kit ártatlannal fosztogattak meg szabadságától és becstelétől s csak a király kegyelmének köszönheti, hogy nem a börtön végzeté életét, most a kártérítési perral támadta meg az osztrák kincstárt. Az évekért, melyeket a börtönben töltött, a szegényenit s a halálos kórért, melyet a fegyházban szerzett, kétszáz ezer koronát kér kárpótásul. A riedl törvényszékénél pedig maguk az ügyben ítélt bírák indították meg az akcióit Gicinger Teréz perének újra felvételé iránt.

„Ujság“

Az újsztendő beköszöntével hatodik évfolyamába lép az „Ujság“. A lemult öt évtendő alatt, az „Ujság“ erős munkát teljesített nagy Magyarországi érdeklében. Talán nem vagyunk szerénytelnek, ha büszkeséggel tekintünk vissza a mi lemult időnkre, melyek egyszerűen belesik a magyar nemzet most lefolytatott nagy küzdelmé. Ebből a harcából kivettük mi is a részünket. Lankadatlan erővel, az igazságra vetett hit bátorrával állunk a harcolók közé. S ott maradtunk ezután is. Mert a küzdelem nem szűnt meg, a harc tovább folytatódik, amint hogy addig kötelességünk kitűzeni, míg elérünk Magyarország önállóságához.

Az „Ujság“ a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt törekvéseit szolgálja. Mert mi úgy tartjuk, hogy amit Kossuth Lajos megkezdett, azt nekünk be kell fejeznünk.

Ennyit az „Ujság“ politikájáról. De tudják azok, kik e lap olvasói közé tartoznak, hogy az „Ujság“ az országos politikai elvek hirdetésével, sohasem feledkezett meg arról, ami bennünket legközelebről érdekel. Az erdélyi részek eseményei, törekvései, mozgalmái, ha a köz javát célozták, mindig bátor, szókimondó harcosra találtak az „Ujság“ban. Így lesz ezután is. Ez a lap mindig a közönség volt és is marad a jövőben.

Távirati és telefon rovatunk, mely az ország eseményeit viszi széjjel olvasóinkhoz, legkorábban számol be azokról olvasóinknak.

Hírvorulatunk változatos, friss és eleven.

Tárcarovatunkban találkozt adnak a fővárosi és erdélyi írók, miért is szép-irodalmi közleményeink hívja veteledik a fővárosi lapokéval.

Rövid vázlat az a mi munkásságunknak, törekvéseinknek. S most, hogy újból egy esztendő fordulásához értünk, bizalommal fordulunk olvasó közönségünkhez, kérve támogatásukat, szeretetüket a jövőben is.

„Ujság“ szerkesztősége.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK!

Félévre 12 kor.
Negyedévre 6 kor.
Egy hóra 2 kor.

UJDONSÁGOK.

Karácsony-éj.

Ünnep a redakcióban.

Kolozsvár, dec. 24.

Görnyedten ülök asztalomnál, Róvóm tele a lapokat.

A toll: hűség a papírhoz, De messzi száll a gondolat.

Röpül, ki tudja hova, merre, Meg is áll néha valahol,

Miközbe tollunk serceg, serceg S a gép dübörög, zakatol.

Száll... s itt is, ott is, be-bepillant, Biz ő kopogni nem szokott,

De járjon bármilyen messzi tájon: Nem lát ma mást, mint boldogot.

Elül a harc ma, ür a béke, A nyugalom, a pihenés...

Elnémul minden szemrehányás, Megenyhül minden szenvedés.

A gondolat száll, röpke szárnyon, Akár a nyíl, oly sebesen.

Iránya nincsen, célja sincsen És meg nem áll egy percre sem.

De mégis! most, pár pillanatra Benéz egy kis ház ablakán...

Tollam remeg, a szívem dobban, Mint régi, szép dal dallamán.

S e régi dalra újraéled Szívemben az a bús mese,

Mit még gyerekkoromban hallék, A pásztortűz s kedvese:

A szépséges királyleánról... S ezen a naiv tündérmesén,

Bár hallottam vagy százezerszer, Még mindég tudtam sirni én!

És most már ismét, újra látom A puha, ódon, kis szobát,

Hol játszadozva éltem én le Az élet legszebbik korát.

Előttém áll még ifjúságom Mosolygó, boldog ünnepe:

Karácsonyunk... a szent fenyőfa... S szemem könyekkel gyűl tele.

Ott állt a bűvös, szép, csodás fa A kis szobácska közepén,

Játékok voltak a fa alján, Gyertyácskák égtek telején

Cukrok, diók lógtak le róla... Ah, olyan jól emlékezem!

Volt minden a Jézuska bokrán, A mit csak megkívánt a szem.

Tovább merengek és ez nekem, Ki tudja mért, oly jól esik.

És persze lassan megy az írás, Pedig a nyomdában lesik.

Tovább merengek. Most is érzem Az akkori, nagy örömet,

Látom a vigkedvű szülőmet, Ki bennem úgy gyönyörködött.

Emlékezem... bámúlva néztem A könyveket, a képeket...

Mig ott a földön elaludtam... Álmodván égi szépeket...

Emlékezem... és asztalomra Lehajtom búsan a fejem...

A szemem is lebegnyom immár... És álmodom... pszt!... csöndesen!

Fölbrelek. S szétnézve, látom, Mást álmodék e percre alatt.

S álmodból már a bús valóra Csupán a haragszó maradt

Nyugodt világban kóboroltam S itt folyt a munka, szüntelen...

Az újságitól láncra tartja, Ő dolgozik az ünnepen.

Mig szebb hazában járt a lelkem, Csak irtak őt, mindannyian:

A szedőgyerek úgy tolszik, Hiába mondják: „Menj fiám!”

Kéziratért esd, jajgat egyre A szurtosképi szemtelen,

Mig dühös lesz, a kit szekiroz: Ti ápisok hát hol vagytok!

Aztán fölkapva egy nyálbot, Fáradt szemével búsan int...

Pár perc csupán s a gép molochoja Elnyel mind, elnyeli mind!

Amott az áldozott redaktor Valamit feltéve rejteget,

Hogy később azt is elragadják A szedőgyerekek.

S hajnalban, — más csak ekkor ébred! — A tollat szépen leteszik,

És holmi kávéháza térré Ott ülnek késő reggelig,

Midőn a várt újsághirdő A friss lapokkal megjelén

S ők szomju lázzal nézik, ime, Mit irtak a szent éjjelen!

Biró Artur.

Ejjeli menedékhely.

— Téli reg. —

Kolozsvár, dec. 24.

A kis csapások, a hol a szegény emberek szállnak meg, nincsenek elkényeztetve. Ezeket az éjjeli menedékhelyeket nem keresik föl kocsin az emberek. Aki ezekbe szorult, hajléktalanok menedéke, az otthon hiján szűkölködő nincstelenek azilumába, gyalogszerrel teszi meg sétáját a lefékves előtt. Az én regémnek is ez a színhelye: egy külső városbeli éji szállás, hol nagy csodálkozás volt a minap mert a darabont kocsirófogást hallott a ház előtt. Kocsirófogást, a mely az azilum kapuja előtt ért véget. Nem akart hinni a fülének és nem akart hinni a szemének, a mikor ablakából fényes urihintót pillantott meg a ház előtt.

Mintha az Ezeregyjé meséből szedték volna: olyan volt az a hintó. Aranytal, ezüsttel hímézve, az ablakai drága kövekkel kirakva, a bakján kocsis ült bárosnyos palástban. A darabont intett a csodálóságnak, hogy a csodát ketten nézzék és megállapítsák egy a másón, hogy imet ten vannak-avagy álomban csupán.

Szeretlen gondolatok kergették egymást a két szolgáló elméjében. Talán valami elvesztett gyermeket, testvért, rokont keresnek a hintón érkező nagyurak, a mint ilyet sokszor olvastak rikató, füzetes regényekben. Talán maga az Ur ő szent fel-sége jelent meg, hogy egyszer közelről is megnézzék a szegény emberek dolgát.

A szolgálóleány a tulajdonoshoz szaladt, hogy a rendkívüli eseményekről értesítse.

A tulajdonos maga is nagyot nézett, a mikor a nagy ragyogást meglátta.

Micsoda ákom-bákomok a kocsin: mintha igazán napkeletről gördült volna napnyugatra.

A hintóban pedig nagy familia vára-kozott türehatlenül. Egy ur a feleségével és négy darab gyermekével. Nem tudták, hogy mire véljék az éjjeli menedékhely emberek a késkedését. Az ur kiszállt a fogatból, megrántotta a csengőt, hogy valaki emberlelket kiszólitson a hallgatag házából.

A darabont felcibélődött és a tulajdonossal együtt megjelent a menedékhely kapujában.

— Mivel szolgálhatunk instálom, a nagyságos urnak? ez volt a tulajdonos tiszteletteljes kérdése.

— Sok szoba van itt a maguk éjjeli szállásán? kérdezte a rejtelmes idegen.

— Vannak, de persze nincs elég.

— Nem is csodálom, hogy annyira keresik őket.

— Bizony, sok a szegény ember a nagyobb városban.

— Az ilyen áldott oltos helyet igen nagyra kellene csínálni.

— Meg tetszik talán tekinteni a helyiségeket?

— Ő, mi alaposan meg akarjuk nézni a szobákat, — mi megakarunk szállni a maguk menedékházában.

A tulajdonos meg a darabont összedalokoztak. (Ilyen furcsa esetet ők még nem értek el.)

— Már, hogy Önök megakarnak szállni itt? — hebegte a fogadó.

— Igen, mi: a feleségem, jómagam és a négy poronty. Nincs talán hely a mi számunkra? Elférünk mi haton két szobácskában is.

— Őh, nagyságos uram, ez a kivert embereknek, a hajléktalanoknak a tanyája...

— Tudom, tudom hisz éppen azért jöttem ide. Figyeljen: naphosszat keresünk már lakást itt a maguk városában. Utcaról-utcaról bolyongtunk. Sok helyen nem akarnak bennünket gyerekektől befogadni. A hol pedig szemet hunynak a gyerekek előtt, ott olyan pokoli bért követelnek, hogy nem tudjuk megfizetni. Ön bizonyára hallotta már híremet, gazdagságom híret: én Dárius vagyok, a perza fejedelem. De, uram, szólt könnyes szemmel az érdekes idegen, az én kincsem, a Dárius kincse sem elegendő ahhoz, hogy itt, Kolozsváron, a feleségemmel és a négy gyermekemmel jóra való lakást találjak...

A korcsáros, meg a darabont elérzékenyülve nyitották két szobát a meggyőzt Dárius-családnak.

Fabula János.

A kulisszák mögöl.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, dec. 24.

I.

Tisza és a mánások.

Köz tudomásu dolog, hogy Tisza István jelöltsége ellen a mánások fejtették ki a legnagyobb akcióit. Most, hogy miniszterelnök lett távollétükkel is formálisan tüntetnek ellene. Sok szóbeszédre ad okot az, hogy Tisza István háta megett egy pár jelentéktelen, kiabáló emberen kívül más nem ül. Tisza most zsák-ut-cába jutott. A csendes obstrukció ellen mit sem tehet, mert különben a Kossuth pártot magára zudítja. A mánásokat akarja megnyerni tehát. Tegnap este a nemzeti kaszinóban hosszasan kapacitálta Andrassy Gyulát és Hadik Barkóci grófot, hogy rövid pár percre jelenjenek meg a ház ülésén. Hasztalan kérte őket. Az összes mánások néma és hideg szemlélői a Tisza vergődésének.

II.

Gróf Andrassy Gyula miniszterelnök?

Általános véleménynyé vált, hogy Tisza az obstrukció tartja csak s a hogy normális állapotok állanak be, a nemzeti párt, az agráriusok és a Kaszinó-párt erős támadást intéznek ellene. A jövő minisz-

terelnöke gróf Andrassy Gyula, a ki-nek nagy összeköttetései vannak Bécsben is. Tiszának azt nem bocsátják meg, hogy ő — ki az erős kéz politikáját hirdette — most kénytelen a passzív resistencia terén veszteljen. Gondoskodtak róla, hogy a korona is kellő megvilágításban lássa ezt a kétségen kívül jellemző tény.

III.

Apponyi Albert és pártja.

Ez a vezér és ez a párt kétségen kívül a legérdekesebb pontot foglalja el a parlamentben. Programjukat elvitte Bánffy, hitelüket elvesztette Apponyi. Csüggedten ülnek Apponyi háta mögött, Polónynak az a leleplezése, hogy Apponyi kijelentette, hogy ex-lex választás esetén a tanácskozási tovább vezet, Bécsben nagy konsternációt keltett. Igazolva látják azt a feltevést, hogy az obstrukció tulajdonképeni élesztője — Apponyi volt. A főobstrukció előrelátható politikai eredménye az lesz, hogy az Ugron-párt az agráriusok és Apponyiék egy konzervatív párttá tömörülnek a Tisza regime ellen.

IV.

Ki mennyire érvényesül a politikában. Mik az eszközei a haladásnak: arról esett szó Abbazia keresztesztalánál. Az asztal körül több képviselő ült. Közük Gajary Géza, a ki kutatót a maga jövődjének elrejtett titkát.

— Há tneked, Gézám, szólptt Eötvös, a „kicsi“ a nagy hibád. Te jó is vagy egy kicsit, rossz is vagy egy kicsit. Tudsz szó nélkül már egy kicsit, sőt közbeszólni is egy kicsit. Újságíró is volnál egy kicsit, sőt bizonyosan verselni is tudsz egy kicsit. Hanem, lusta vagy egy kicsit.

Mikor a Gajary Géza füle a lusta szót elkapta, megvillant a tekintete és Eötvöshöz fordult:

— Te vagy az ideálom, Károly bátyám.

Karácsony.

Beköszöntött a szeretet, a megbékülés nagy ünnepe. Leszállott Jézus az emberek közé és szegény és gazdag, köház és kóbor-sátor egyképen üdvözli őt, Isten magas-ságos fiát. Üdvözlő, megtisztult lélekkel és áhitatos szívvel, — mert Ő a Megváltó, ki meg fogja váltani bűneinket, de megváltja szenvedéseinket is, miket az élet reánk bocsájított.

Üdvözlő, Szeretet istene, ki bennünket hitre és bizodalomra tanítottál, ki ott született Betlehemben, a jászolban s kinek neve és szelid, szomorú alakja úgy megtölti szeretettel a szívünket, mint a miképen az övé telve volt égi magasztossággal.

Minden keresztény felekezet nagy áhítattal üli meg Jézus születésének ünnepét. A kolozsvári egyházak ünnepi istentiszteletek részletes sorrendje a következő:

A rom. kath. plebániák főtemplomban a tegnap éjjeli misén fél 12 órakor ünnepi szolozsmát énekel a központi papság. Éjféli-kor énekes-mise volt a központi papság szegédlete mellett.

Ma, ünnep első napján reggel 6 és 8 órakor csendes misék, gyóntatás és áldozás; délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise infulával, mely alatt a kolozsvári dalkör énekel. Mise után egyházi beszéd, melyet Bíró Béla pápai prelátus, apát-plebános mond, azután csendes mise. Délután 4 órakor vecsernye és egyházi beszéd, melyet Bálint Vilmos segéd-lelkész tart.

Holnap, ünnep másodnapján reggel 6 és 8 órakor csendes mise, a gyóntatás folytatása, 9 órakor énekes mise és áldozás, azután egyházi beszéd mond Kászonyi Alajos segéd-lelkész; délután 4 órakor vecsernye.

December 27-én reggel 6 és 8 órakor csendes, 9 órakor énekes mise, melynek végén egyházi beszéd mond Gábor József segéd-lelkész. Délután 4 órakor vecsernye s ezzel a háromnapos karácsonyi ünnepcsoport befejezté nyer.

Az ev. reformátusoknál ma, karácsony első napján a farkas-utcai főtemplomban délelőtt prédikál és urvacsorát oszt Herepei Gergely esperes, poharat oszt dr. Bartók György püspök. A magyar-utcai templomban prédikál és urvacsorát oszt I. Isay József ref. pap, poharat oszt dr. Nagy Károly theol. tanár. A hideleve templomban prédikál és urvacsorát oszt Szádeczky Béla segéd-pap.

Másodnapján, a farkas-utcai templomban délelőtt prédikál Bartók György püspök. — A magyar-utcai templomban: dr. Kecskeméthy István, theol. tanár. A hideveiben: Szádeczky Béla s. pap.

Harmadnap délelőtt a farkas-utcai templomban prédikál Szabó Miklós h. pap. A magyar-utcai és hideleve templomban: a legatusok. Délutánokan a legatusok. Ünnep harmadnapján délután a farkas-utcai templomban: a püspöki titkár.

Az ág. evangélikusoknál a Kossuth Lajos-utcai templomban ma, karácsony első napján Grätz Mór ág. ev. főlelkész, második napján ugyan, harmadik napján pedig Turcsányi Gyula ág. evang. lelkész tart istentiszteleteket.

Az unitáriusoknál ma, ünnep első napján délelőtt prédikál Csifó Salamon lelkész; urvacsorai beszédet mond Péterfi Dénes. Harmadnap délelőtt és ünnep délutánokon Gálfi András papnövendék.

Lapunk legközelebbi száma hét- lőn reggel jelenik meg.

— (Kép az utcáról.) Leszállt az este és mi a robot terhéltől nyugve, fölállottunk, hogy néhány órai szünetet tartunk a lap-csinálásban. Kabátunkat magunkra huzzuk és kimentünk, ki az utcára, phenni, jární, beszní a hideg tén est friss lehelletét — és nézni az embereket. Megkondult a templom harangja. A Mátyás király-téren: vág-tató emberek. Mindegyik roant, futott és mindegyiknek a kezében volt néhány csomag. A boltok kirakatai még téyárban usztak és ide is, oda is, be-beléptek néhány ur, hazavinni valamit, karácsonyra. A fene-ségnek, az apróságoknak, nekí, — mindenki vitt valakinek valamit. Sietve térnek be valamelyik utcába s fölér mindjában trül egyre inkább kihál. A boltoslegények le-huzzák az üzletek redőnyeit, a gázlámpák, az Auerek kialszanak és néhány perc múlva egymagam járok a széles piacon. Az sarkon, a másik utcából egy csavargókülső ember lép ki. Nem is siet, nem is igyekszik, lassan, bandukolva jó, nincs is tán, hogy hová menjen. Eonek nincs senkje. Ez nem me-legszik meg még ma este sem valamelyik ház szeretetének tüznél. Egyedül áll a ren-geteg világban és jó szót sem ad senki néki, ő se, senkinek.

Hogy fíjhat neki ez az egyedülvalóság! Mint nekem. Én is így csavargok az élel utján. Ha ma együtt bolygónánk... A fényre vasalt gallér, cilindres, uri csavargó s ő, a szegény, kócos, piszkos, más-fajta csavargó... És nekiindulok, hogy megszólítsam. Lehorgasztott fölvel jón s csak akkor tekint föl, a mikor már alig egy lépés választ el bennünket egymástól. Főlnéz és hirtelen modzudattal kitér, majd meg le lép a sima aszfaltról a kocsiút közepére és néma gonddal kódorog tovább... Én meg szomorúan, búsan, hosszan néztem utána...

— (A kolozsvári jog akadémia jubileuma.) Szent karácsony-ünnepe másodnapjára volt kitűzve a kolozsvári egyetem ünnepe, melyet volt jogakadémiánk és dr. Haller Károly, annak egyetien, ma is működő professzora, ny. rendes egyetemi tanár, negyvenéves jubileumának óhajtott szentelni. A rendezőbizottság az ünnepély ez évi május nyolcadikára tette át, hogy a vidéki tanulótársak, kiket a mostani téli idő akadályozna az eljövételben, szintén részt vehessenek a jubileumon.

— (A közbiztonsági szabályrendelet módosítása.) Ismeretes a városi törvényhatóság bizottság e hó 17-ikén tartott rendkívüli közgyűlése, a városi polgárság földzúdása folytán hozott határozata, mely-lyel a közbiztonsági szabályrendelet megváltoztat. E megváltoztatott szabályrendeletet, melyet mi már egész terjedelmében közöl-tünk, a tanács most kinyomatta és hirdetések útján hozza minden érdekeltnék tudomására.

— (A polgármester a választá-sokról.) Két nap csupán és vasárnap már itt a városi képviselőválasztások komoly és fontos ideje. Soha ilyen fölbuzdulás nem volt a városi ügyek dolgában Kolozsvárt és előre is látható, hogy karácsony harmad-napja zajos és eseményekben gazdag nap lesz. Érzik ezt a hivatalos körök is és S. v. a c. s. n. Géza polgármester körlevél útján kereste meg tegnap az illető pártok elnökeit, — gondoskodni a saját hatáskörükben az iránt, hogy az egyes párttagok maguk örködjének a választások idő-jén a rend és nyugalom fenntartására, hogy — ugymond — minden választó szabadon gyakorolhassa legszentebb polgári jogait, s hogy az ily módon rendben lefolyandó választás a közvélemény szabad megnyilatkozásának kifejezője legyen.

Természetes, hogy ehhez az óhajhoz mindegyikünk hozzájárul, — az eredmény pedig (reméljük!) a függetlenségi párt jelöljeinek diadalával fogja nyilvánvalóvá tenni a közvéleményt.

— (A beteg gyerekek karácsony-fája.) Megható karácsonyfa ünnepély folyt le tegnap este a „Karolina“ kórház se-bészeti klinik

— **(Városi költségelőirányzatok.)** Kolozsvár város házispénztárának, a tisztviselők, valamint a szolgák és szegődöttök nyugdíjlapjainak, a köztömefői és a járdadíj alapnak 1904. évi bevételeiről és kiadásairól szerkesztett és a város törvényhatósági bizottságának e hó 21-én tartott rendes közgyűlésén megállapított költségvetési előirányzatok az ide vonatkozó közgyűlési határozattal együtt a tanács kiadói hivatalban nyolc napra közszemlére kitétetik. A határozat és a költségvetések ellen tizenöt napon belül bárki felelőbe hozhat.

— **(Karácsonyi vásár bezárása.)** Közönséges, mely a karácsonyi vásár első napjaiban oly dícséretes buzgalommal látogatta a kiállítás, utóbb aztán elhanyagolta derék iparosaink műveinek e tárházát, úgy hogy a rendezőség e hó 24-ike helyett még e hó 22-én bezárta vásárját. Az anyagi siker ez alkalommal kicsiny volt. Annál nagyobb az erkölcsi eredmény, mely méltán nyújtson biztatást az iparosoknak arra nézve, hogy a jövőben, még szélesebb körben folytatott tevékenységgel, helyes és beváló alapokon szervezze eme vásárokat, melyeknek célja szép és magasztos: a hazai s főleg a helyi ipar támogatása.

— **(Karácsonyfa a járványkór-házban.)** Pár nemesszöv úrihölgy és néhány jótékony férfit a szent karácsony estjén humánus gondolatnak megvalósításával tette tegnap szebbé és magasztosabbá. A kolozsvári járványkór-házban fekvő beteg gyermekek számára állítottak karácsonyfát a következők: Dr. Nagy Lászlóné, Danics Mariska, dr. Scheitz Vilmos, Nagy Gábor, Tanács József, David József, Schuster Emil és dr. Bartha János. A kis betegek öröme méltó hála lesz a szívek e gyöngédsége fejében.

— **(Kouba Pál növendékeinek hangversenye.)** Kouba Pál, városunk ismert zenetaniójának növendékei nagyszabású hangversenyt rendeznek ma este a Vigadó termeiben, a kolozsvári növendékeknek közreműködése mellett. A hangversenyt, melyre föl hívjuk a nagyközönség figyelmét, tánc követi.

— **(A nagy vasúti lopás részletei.)** A budapesti rendőrség és az ácsi csendőrség erőiesen nyomozza az ácsi nagy postai lopás részleteinek kiderítését. Alapos a gyanú, hogy a lopást egy hosszú bajszú férfi és egy szőke nő követték el, akik Budapestről utaztak azon a vonaton, a mely a 72.803 koronát tartalmazó pénzeszsákokat is vitte. Ezek az utasok Komáromban kiszálltak és ott egy reájuk várakozó feketeszakálás úriembernek egy csomagot adtak át. Ezután ismét visszatértek az indulásra kész vonat szakaszába és tovább utaztak Ácsig, a hol egyszerre nyomuk veszett, az ellopott pénzeszsákokkal együtt. A fővárosi rendőrség két legügyesebb detektívját: Beck és Broch titkosrendőröket küldte le Ác-ra a nyomozás folytatására. A rendőrség e már ismert részleteken kívül megállapította, hogy mi volt az ellopott zsákokban. Ime:

72 darab 1000 koronás,	
800 „ 100 „	
3 „ 1 „	
3 „ 1 filléres postabélyeg és 2 ajánlott levél.	

A nyomozat eddigi eredményéhez képest jó remény biztatja a budapesti rendőrséget arra nézve, hogy a postatolvajokat még ma kézre kerítik.

— **(Gyermekevédelem.)** A kolozsvári gyermek-menhely igazgató főorvosa, dr. Genersich Gusztáv legutóbb beható tanulmány tárgyává tette a budapesti, aradi, szegedi és temesvári gyermek-menhelyeket s azok épületeinek belső berendezését. A tanulmányutból hazatérve, ez uton is újból felkéri azokat, kik akár csecsemők táplálására, akár nagyobb gyermekek nevelésére vállalkoznak, hogy szerezzék meg a hatóságtól a kerületi kapitány és városi orvosi hivataltól a szükséges bizonyítványt és jelentkezzenek lakásán (Mátyás király-tér 22. II. emelet) d. u. 2 és 3 óra közt.

A kolozsvári gyermek-menhelybe 1000—1200 gyermek lesz fölvehető, kíváncsan tehát, hogy a jelentkezések minél tömegesebben folynak.

A gyermekevédelem jgyében dícséretes mozgálmot indult meg városunkban. „Gyermekek-Egyesület“ létesítése a cél, melynek itt, a hol annyi a másféle jótékony egyesület, föltétlenül helye is van, hogy az állami menhelyiell karöltve munkálkodhassanak az elhagyott, a szegény gyermekek érdekében.

„Gyermekevédelmi alapítvány“ címen nagyobb összeget adtak össze nemesszöv emberbarátok, dr. Genersich Gusztáv és annyi kis Sanyikájának emlékeztetőre. Az alapítványra már eddig is tekintélyes pénzösszeg gyűlt be. További adományokat szívesen átvesszenek dr. Gáman Béla, Kendvai Emil, bankigazgató és dr. Scheitz Vilmos urak.

— **(Kolozsvármegye közgyűlése.)** Kolozsvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 20-án, szerdán, délelőtti tíz órakor rendes közgyűlést tartja, a vármegye székházának dísztermében. A közgyűlés megelőzőleg, e hó 28-án a vármegyei számonkérőszék, 29-ikén pedig az állandó választmány tartja meg a szokott ülését.

— **(Muszka viszonyok.)** A fehér cár birodalmában a nagy féltékenység alatt jöcskán feketek az élet. Tömördek olyan dolgot jelentettek már onnan, amik hánulathat ejtették a külföldet. A legújabb eset, amelyet most veszünk hírül, talán a legrosszabb valsmennyi közt. Kiewben letartóztattak a napokban egy Nikolaj Krivusa nevű uriembert, egy közjegyző fiát, aki többször rablógylókos segész bandát vezet

uribarátaiból a szegény emberek kifosztására. A banda Szt.-Pétervárig minden nagyobb városban szerepelt, illetve tartózkodott, amelyek nagyobb stílű rablások alkalmával egy nemzetközi banditákból álló szövetséggel együtt működik.

Az uribanda szerepléséről ezeket írják Kiewből: A rendes módja a banda működésének az, hogy álarosan bekalandozzák a városi éjszakánként és feltartóztatják a magánsán haladót. De megtették már azt is, hogy amikor nekik voltak vendégeik a családi háznál, a vendégek távozása alkalmával lesbe álltak és leölték őket az utcán. Egyszer a banda feje valamelyik kaszinóban nagy összeget vesztett kártyán egy barátja ellenében. A játssma végén aztán ajánkozott, hogy hazakíséri őt s az uton leszurta és kirabolta. Letartóztatása nagy feltűnést keltett és most érik csak egyes uribákban, hogy hová tűnt némely ékszer, amelynek sosem lehetett a nyomára találni.

— **(Hogy mérük az igazságot?)** A kassai járásbírószék előtt történt, hogy egy kis falu egész intelligenciáját izgalomba hozó rágalmazási pört tárgyaltak. Egy odavetődött kétes ekzsztenciájú ember ugyanis szemészedett rágalmakkal illetve az egész községi előkelőséget, kezdve a katolikus paptól a községi előjárósáig. A megsértett falubeli urak Kassa egyik legheirősebb ügyvédje képviselte, a ki szóvirágokkal ékes vádbeszédet mondott, melynek végén a következő határozat befejezést eresztette meg.

— Nézzük meg a megrágalmazottakat és a rágalmazót, tekintetes járásbírószék és ítéltünk fölöttük. Tegyük az igazságot mérlegének egyik serpenyőjébe a mélyen magbátított községi előkelőséget, a katolikus papot, a jegyzőt, a tanítóit; tegyük hozzájuk a községi előjáróságot és annak erkölcsi tekintélyét is, míg a másik serpenyőbe állítsuk be a rágalmazót s meg fogjuk látni, hogy az igazság mőrege a mi részünkre billen.

A rágalmazó védője — egy temperamentumos fiatal ügyvéd — erre rögtön így felelt:

— Tekintetes járásbírószék! Tisztelettel meg kell hajolnom a vádló erőf erővelés előtt. Valóban, az igazság mérlegének egyik serpenyőjébe nem kell beállítani sem a községi jegyzőt, sem a tanítóit, sem az előjáróságot az ő erkölcsi súlyával együtt, elég, ha a főtisztelendő katolikus lelkész urat egymagát beállítjuk oda.

S a hatalmas, kővér papra mutatva, így folytatta: — Tekintse tekintetes járásbírószék a főtisztelendő urat, a szerény becslésem szerint közel jár százötven kilóhoz, hiszen ő egymaga lenyom két oly embert, mint a vádlott. Az igazságot azonban nálunk nem így mérük.

A nagy derűtséget keltő érvelés ellenére a rágalmazót mégis elítélte a bíróság.

— **(Az egyéves önkéntesek előléptetése.)** A közös hadügyminiszteriumban most fejezték be az egyéves önkéntesek előléptetésére vonatkozó munkálatokat, melyeket e hó végén hoznak nyilvánosságra. Az előléptetések a tavalyi kereteken fognak mozogni s ehhez képest mintegy 1090 hadnagyot, 750 tiszthelyettes és 2600 hadapródot fognak kinevezni. Az előléptetéseknek tekintetbe fog vettetni a személyeknek három kategóriája: a legutóbbi szolgálati évben szolgált egyéves önkéntesek, tehát az 1902—3-ik évben szolgált katonák, azután az előbbi években szolgált önkéntesekből kikerült tartalékos tiszthelyettesek és hadapródok és végezetül a tartalékos hadapródjelöltek. Mindezen azonban a beálló szükséglet ez évben is mögötte marad azon önkéntesek számának, a kik a tiszti kvalifikációt megszerezték ez évben sem lépnek elő valamenyien hadnagyokká, hanem egy részük kénytelen lesz a tiszthelyettesi, avagy hadapródi ranggal beérni. Hadnagyokká első sorban és soron kívüli azokat az önkénteseket fogják előléptetni, a kik a legutóbbi évben úgy az elmélet, mint a gyakorlat terén kitűnő képességet nyertek s a tiszti állásnak megfelelő polgári állásukat igazolják. A még fenmaradó legkisebbet ki fogják elégíteni a rangban tekintősebb tiszthelyettesekből, a kik előző években végzetek katonai szolgálatukat, a tiszti vizsgát kielégítő eredménnyel tették le s most soron vannak az előléptetésre. A többi kvalifikált az állományi viszonyoknak megfelelőleg részben tiszthelyettesek, részben hadapródok fog kinevezettni s megfelelő rangot nyernek, melynek alapján a jövőben előléptenek. Ugyanezen elv alapján fognak a hadapródok is tiszthelyettesekké előlépni. A tartalékos hadapródjelöltek, a kik tiszti kvalifikációt szereztek, de a tiszti rangnak megfelelő állást vagy jövedelmet kimutatni nem tudnak, a mint a megfelelő igazolást nyújtani képesek, kvalifikálásuk foka szerint fognak kinevezettni.

— **(Estély Besztercén.)** A beszterci magyar iparosok önképző- és segélyezőegyesülete saját helyisége vételárának részben való fedezésére e hó 26-án, karácsony másodnapján, szombaton este a városi vendéglő nagyszobájában jótékony célú színi-előadást s ezt követőleg zártkörű tanácsot rendez. Az előadáson a „Falu rosszsa“ kerül színpadra.

— **(Öngyilkosság a vonaton.)** Megrázó módon vetett véget életének egy szerencsétlen fiatal ember a felelti elkeseredésében, hogy itt Kolozsvárról a gyógy-szerész vizsgán megbukott, Schlögl Károly az öngyilkos neve, a ki a napokban állott a vizsgáló bizottság előtt, de nem sikerült a vizsgája. Hazautaztában elkeseredetten beszélt erről utitársainak, akik egyszer csak arra nyitottak be a fülkéjébe, hogy a kétségbeesett fiatal ember halva van. Az öngyilkost Nagyváradon vették ki a kupéból, ahol Bodor Károly dr. vasúti orvos konst-

tálta a mérgezést. A holttestet beszállították a boncoló kamarába.

— **(A görvélkyór mint válóok.)** Lakatos Mihály segésvári vagyonos kereskedő ez év január havában megnősült, a szép, fiatal asszony azonban minjárt a házasság első hetében válópört indított ellene. Az erzsébetvárosi királyi törvényszék a házasságot érvénytelennek nyilvánította a következő indoklással: A törvényszék a férj beismerése alapján ténykérdés megállapítja, hogy a kereskedő a házasságot megelőzőleg és többször kinyúló skrofulikus bánalmakban szenvedett, a miről az asszony a házasságot megelőzőleg nem tudott. Minthogy pedig a kereskedő a házasság megkötése alkalmával alperesnek lényeges személyi tulajdonságait illetőleg törtévédsében és ezen megtévesztést azzal, hogy betegséget a nővel előzőleg nem tudatta, alperes maga idézte elő, másrészt az, hogy a nő a kereskedővel a házasságot annak undorító és átkörölhető betegséggel tudva, megkötötte volna, alaposan fel nem tehető, ezért a házasságot az 1894. XXX. törvények 55. §-a alapján érvénytelennek kellett nyilvánítani. A marosvásárhelyi királyi ítélőtábla a törvényszék ítéletét indokai alapján helybenhagyta. A királyi Kuria azonban most megváltoztatta mind a két elsőfokú bíróság ítéletét és a nőt keresetével elutasította. Indokok: Felperes a közte és felesége között létrejött házasságot azon az alapon támadja meg, hogy alperesnek testén már a házasság megkötése előtt is gyógyíthatlan görvélkyóról eredő nyílt sebei voltak. Minthogy azonban a görvélkyór nem esik a háztartási olyan lényeges személyi tulajdonságának fogalma alá, amely a másik házastárs megtévesztése esetén őt a házasság megtámadására feljogosítaná, felperest keresetével el kellett utasítani.

— **(Festő és modell.)** Egy szép ballerina hosszabb időn keresztül viszonyt folytatott egyik jónévű fiatal festőművésszel, a ki ezen idő alatt modellje is volt. Mikor aztán a viszony megszűnt, a ballerina pört indított a festő ellen, mert ez azt a festményt reprodukálta és áruba bocsátotta, a melyhez ő félig-meddig Éva-kosztyumban modelt állt. A bíróság a ballerint a következő fölőtte érdekes indoklással utasította el:

— A festőnek általában véve nincsen joga a részről mindenképpen rendelkezni — annak a modellnek beleegyezése nélkül, a ki után a képet festette, mégis, ha a körülményekből világos, hogy a modell „algtólagosan beleegyezett abba, hogy a festő a reprodukálás és a kép értékesítése által anyagi előnyre tegyen szert, úgy a modellnek nincsen joga a festőnek a kép közzétételét és áruba bocsátását megtiltani. Halgatólagos beleegyezésnek tekintette a törvényszék azt a körülményt, hogy a festő és a modell közt igen intim viszony létezett és joggal föltehető, hogy a modellől szolgáltatás által a festőnek megélhetését, illetőleg művészi pályájának kezdetét akarta elősegíteni. A későbbi szakadás ennek a ténynek jogi következményein mit sem változtat.

— **(Tizenkétezer egyetemi hallgató.)** A kultuszminiszterium Hivatalos Közönye statisztikát közöl a hazai főiskolákban beirt tanulók számáról. E szerint az összes hazai főiskolákban az idei iskolaév első felében 11.828 hallgató volt, (tavaly 11.339.) Ebből a számból rendkívüli hallgató 820, rendes hallgató 11.008. Ennek a számnak nagyobbik fele, azaz 6551, budapesti egyetemen tanul, (tavaly 6277.) A kolozsvári egyetem hallgatója 1923, (tavaly 1754), a műegyetemen tanul 1498, (tavaly 1617) és vidéki tiz jogakadémián folytatja tanulmányait 1856, (tavaly 1701). Mint látható, a kolozsvári egyetem népszerűsége 15 százalékkal, a jogakadémiáké 9 százalékkal, a budapesti egyetemé 4.5 százalékkal gyarapodott; csupán a műegyetem népessége fogyott, még pedig fölöttök mérlemben, mintegy 7 százalékkal. Ha azt nézzük, hogy melyik szakosztályon történt az apadás, úgy látjuk, hogy a mérnöki szakosztályon 11 százalékkal és a gépészmérnök és építészeti szakosztályon 8 százalékkal; ezzel szemben a vegyészeti szakosztályon 66 százalékal volt az emelkedés. A budapesti egyetem hittani karán volt 94, a jogi karán 4004, (tavaly 3941), bölcsészeti karán 789, (tavaly 727) hallgató. Aránytalanul nagy a bölcsészeti karnak gyarapodása, az egész egyetem népességének növekedése jórészt a bölcsészeti karra esik. A kolozsvári egyetemen a jogi karon 1331, (tavaly 1127) orvosi karán 122, (tavaly 134), bölcsészeti karán 267, (tavaly 254), matematikai és természettudományi karán 134, (tavaly 124) hallgató volt. A növekedés itt kizárólag a jogi karra esik. A József-műegyetemen a mér. szakoszt. 502, (tavaly 567), gépészmérnökön 149, (tavaly 811), az építészeti szakosztályon 700, (tavaly 108), a vegyészeti 101, (tavaly 68) és az egyetemes szakosztályon 13, (tavaly 10.) A jogakadémiák népesség szerint így következnek; a pozsonyi 318, a debreceni 265, a nagyvárad 230, az eperjesi 217, a kassai 213, a mármarpaszsigeti 153, az egri 129, a kecskeméti 125, a pécsi 124 és a sárospataki 82 hallgatóval. Tavaly óta a sorrendben előbbre jut a nagyvárad és az egri és hátrább szorult a kecskeméti és a pécsi jogakadémia. Ebben az utóbbi két főiskolában szám szerint is kevesebb a hallgató az idén, mint tavaly.

— **(Dal egy nyakkendő tőről.)** Érdekes hírt hozott ma Zomborból a telefonró. A zimberi-zombori szép asszonyok egyike, — a legszebbek egyike fűnt van Budapesten s nem is akar többé visszatérni a bácskai székvárosba, ahol pedig epedve várja az ura s ahol most a karácsonyfára gondolt hetek óta két aranyos, szőkefejű kis gyermek. Arról szól a hír, hogy a szép asszonynak a szobájában egy férfi-nyakkendő tőrét talált a szakácsnő. Hogy azok a cseledek is mindig azt találják meg, amit nem kellene.... Mikor a nagyságos ur hazajött,

előbe tartotta a nyakkendő tőrét a jó cseléd.

— Ott találtam a nagysága szobájában. — Tessék.

— És e pillanatban nyílt az ajtó s belépett egy libériás inas.

— Kérem, X. nagyságos ur küldött, itt felelte a nyakkendő tőrét.

Az asszonyka elutazott s míg most a város vigan rágódik a szenzáción, két ügyvéd irodában egyszerre készül válókereset, az egyike pedig bele van szurva a bűnjelöl szolgáló nyakkendő tőr.

— **x Bucsuhang az ocean fenekéről.** A labradori félsziget partján 1903. okt. 9-én egy palackot vetett partra a víz. A halászok bevitték a tengerészeti hivatalba, hol a palackban talált újságdarab széléről a következő, francia nyelven írt szavakat buzták ki: kilenc napja vagunk idelem és víz nélkül. Kazánrobbanás történt. Ha ma estig nem jön segítség... A többi elmosta a beszivárgó víz. Megállapították, hogy az újságdarab egy magyar lapból van letépvé, s elküldék Budapestre kinyomozni, hogy mikor jelent meg a kérdéses szám és körülbelül kiknek kerülhetett New-Yorkban a kezébe? Kiderítették, hogy az a pár sor az Egyetértés 1903. július 10-iki számára van írva, de hogy Amerikában, kiknek a kezébe kerülhetett, kissé bajos lenne megállapítani, mert az Egyetértés New-Yorkba 627 példányban jár, az egész Egyesült Államok területére pedig 1740 példányban. Az oka ennek az, hogy egyetlen egy lap sem nyújtja a hazai közéletnek olyan hű képét, mint az egyetértés, s a függetlenségi törekvéseknek az Egyetértésnél lelkesebb buzgóbb és nagyobb sikert apostola egy sincs. De nemcsak politikai és társadalmi téren lett az elmúlt 37 év folyamán alatt vezérlepp az Egyetértés, a közgazdaság, az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság, az nem nélkülözhetik szolgáltatni. Szépirodalmi rovata pedig éppen egyedül áll az egész sajtóban, Fenyő Sándor főszerkesztő ugyanis, mint politikai főmunkatársát meg tudta nyerni Kossuth Ferencet, Magyarország ez idő szerinti legelső politikuská, azonképpen szép irodalmi főmunkatárssá megnyerte a ma élő magyar írók egyik legnagyobbikát, Eötvös Károlyt. E két ragyogó névhez a kiváló munkatársak egész gárdája csatlakozik — s ezek együttes munkája emelte az Egyetértést, a haza határain túl is hódító utat járó legelső magyar lap.

Most újvevők ez a lap gyönyörű ajánlókot is ad az előfizetőknek, azoknak is, kik most jelentkeznek új előfizetők gyanánt. Pompás Rákóczy album ez, művészi kivitelű és gazdag tartalmú. Előfizetések Budapest Vármegye-utca 11. szám alá küldendő Tisztviselők, papok, tanárok, tanítók és katonatisztek kedvezményes áron kapják egy hónapra 1 ftt 20 kr.-ért, negyedévre 3 ftt 50 kr.-ért félévre 7 ftt-ért.

— **x Negyedszázados napilap.** A Pesti Hírlap 1903. december havában érte meg alapítása 25-ik évfordulóját. Ez idő alatt sok lapot látott születni és meghalni, míg ő maga diadalmasan haladt előre, a törhetetlen és megakuvást nem ismerő szavadelvűség, demokratikus világnézet és független meggyőződés zászlajával. Így lett Magyarországának manapság kétségbevonhatatlanul legelterjedtebb lapjává. Ezt a nagy sikert főleg az magyarázza meg, hogy a Pesti Hírlap minden párttól független s mint ilyen szókimondó, bátor ellenőre kormányoknak, pártoknak, hatóságoknak, politikai és társadalmi köröknek. Tartalma leggazdagabb. Naponta 32—40 oldal terjedelemben jelenik meg, tehát jóformán kétszer annyit ad olvasóinak, mint a többi napilap. S ez a tartalom válogatottan változatos, elsőrendű politikai és szépirodalmi írók tollából. Főmunkatársai: Tóth Béla, Gabányi Géza, Kóbor Tamás, Murai Károly, Bede Jób, Hellai Jenő (Elta), Szemere Attila, b. Jósika Kálmán, Kézdi Kovács László s a társ-írók és író-nők egész sora. A Pesti Hírlap az új évtől egyszerre két regényt közöl: eredeti Kóbor Tamástól és egy szenzációs külföldi regényt. Minden előfizető díjtalanul és bérmentve kapja meg a Pesti Hírlap nagy képes naplárát, melynek az az előnye minden más alánké-könyv felett, hogy egész éven át használt lehet venni. Szóval nem hiába a legkedveltebb, mert igazán a legtekintélyesebb szerkesztett lap ma a Pesti Hírlap és az ára mégis csak 7 korona negyedévre, 2 kor. 40 fillér egy hóra. Kiadói hivatala: Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

— **x Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamenyire hasonló vizet, tőrös hasajtó hatása és emilitése méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

— **x (Városunk elismert) és legjobb Mű-selyem festője és vegyészeti ruhafestője Czink József** Kolozsvárt, Wesselényi Miklós utca 25. szám (a postáza szemben). Gyászruhák 24 óra alatt festetnek feketére. 2724. 20—50

REGÉNY.

Synnőve Solbakken.

Írta: Björnsterne Björnson.

Fordította: Jeanette. (24)

— Éjjel-nappal azon rimázkodott, urának, hogy e koldusfajzatot kergesse el. Ő ezt nem engedte meg ur volt a háznál, de aztán ivásnak adva magát az asszony kezébe került a gyepől. Ez időtől kezdve a szegény teremtménynek igazán rosszul folyt a sorsa, úgy hogy kis fiával, ki anyjától alig akart egy percére is távozni, majdnem éhen halt.

— Így módon multak az évek, nyolc év mult így el és e férj még mindig az

udvaron lakott. De most el volt hagyandó és el is kellett mennie....

— És így elkerült onnét.... Elmentele előtti éjjelen azonban az udvar és a ház szép világos lángban állt, a gazda bennégett, mert részeg volt, — az asszony gyermekivel megmenekült és állítása szerint a koldus férget, ki a kunyhóban lakik gyújtotta volna meg. Lehetéges, hogy tényleg ő tette.... meglehet azonban az is, hogy nem ő cselekedte.... Sajátságos fickó volt a fiu. Nyolc évig látta anyját éhezni és ő maga sok megaláztatást tűrt, jól tudta azt is, ki az oka ennek, mert anyja gyakran elbeszélte neki ha kérdezte, miért sir folyton. Azon a napon, melyen elköltözendők voltak, szintén elbeszélte anyja, ezért a fiu állítólag ez éjszakán otthon sem volt....

Az asszony azonban életfogytiglani fegyháza ítéletet, mert maga vállalta meg a bírónak, hogy ő gyújtotta meg azt a szép tüzet: a gazdája házat....

A fiu azon a vidéken maradt, mindenki sajnálta s segélyezte, mert olyan rossz anyja van. Később más vidékre költözött, hol nem bántak vele oly jól az emberek, nyilván, mert ott nem tudták, milyen rossz anyja van. Nem hiszem azonban, hogy ő meg mondta volna.... Midőn utoljára hallottam felőle részeg volt és az emberek állítása szerint az ivásnak adta magát. Hogy ez igaz-e vagy sem, nem tudom, igaz azonban, hogy igazán nem tudom, mi jobbat tehetne! Hogy haszontalan, rossz fickó, azt elhíhetlek nekem. Nem szereti embertársait — nem nézheti, hogy azok jök lesznek egymáshoz, legkevésbé tűrheti pedig azt, hogy az emberek jószívvá legyenek őhozá. Azt szeretné, ha mindenki éppen olyan lenne, mint ő — ezt azonban őszintén csak akkor mondja ki, ha részeg. Ilyenkor sir is, sir mint a jégeső — minden ok nélkül; mert mi oka is lenne, miért sirjon? Nem lopott soha egy fillért sem, nem tett rosszat senkinek, nem tett olyasmit sem amit mások megteettek; tehát nincs oka, hogy sirjon! És mégis sir, sir, mintha jégeső pottyogna szeméből.

(Folyt. köv.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, pénteken, 1903. dec. 25-én:

Délután 3 órakor leszállított helyárrakkal:

Forgószél kisasszony

Este 7 órakor rendes helyárrakkal:

Aranylakodalom.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Délután 3 órakor leszállított helyárrakkal:

Holnap, szombaton, dec. 26-án:

BOB HERCEG.

Este 7 órakor rendes helyárrakkal:

PIROS BUGYELLÁRIS.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek d. u.: Forgószél kisasszony,

este: Aranylakodalom. (b. 81. sz.)

Szombat d. u.: Bob herceg,

este: Piros bugyelláris. (b. 82. sz.)

Vasárnap d. u.: A peleskei nótárius.

este: A bajusz. (b. 83. sz.)

Hétfő: A vándorlegény. (Szűnet V. sz.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ha fölmegegyek... Csak ide ne jöjjen a versével. A szegény, boldogult nagy királynő emléket ön rútul megzavarta ezzel a nagyon boldogtalan, rossz versével.

Fleur. Későn érkezett. Karácsonyi számbunkból kiszorult. Mielőbb hozzuk. Üdvözlét! Próbá. Mikép már tegnapi számunkban olvasható volt, karácsonyi számunk szépirodalmi anyaga teljesen készen állván a nyomdai feldolgozásra, — újabb, aktuális karácsonyi dolgozatoknak helyet szorítanunk nem lehet. Kündemény később nem időszéri s így azt rendelkezésre bocsátjuk.

R. K. Tárcaját megkaptuk, alkalomadtán közöljük. A román versfordítások forrása kiapadt? Üdv!

NYILTÉR.

MERCUR váltófizletirészeny-társaság

BUDAPEST, V., Fűrdő-utca 3. szám.

Vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrészenyeket, főzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapir és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdéügyekben szakszerű felvilágosításal ingyen szolgál.

Bankosztály. Sorsjegysz. Váltófizlet.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főfelárúsi helye.

Sorsjegyek csekély havi részletfizetésre, előnyös sorsjegytársaságok.

Sorsjegybiztosítás: legelősebb díjazás, kívánatra bérmentve.

Rövid levelem: MERCUR, Budapest, FÜRDŐ-UTCA. Részvényt kor. 1,000000. 2889 5—12

Felolós szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Ealdó gyalui bükk tűzifa!

Complet 4 köbméter
házhoz szállítva:

Nemusztatott ——— 23 korona
Usztatott ——— 21 „

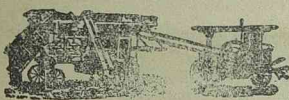
Megrendelhető:

Pénz előleges beküldése mellett postautalványon:

Gyalui Rozenberger Bernátnál
Gyaluban.

DÉNES ÉS SUGÁR

V. Lípó-körút 17. ————— Telefonszám 172

Magyarország
legnagyobb és
legrégibb mo-
torraktára.

Benzin és spirituszlocomobilok 1-től 16 lóerőig, cséplési
célokra a legalkalmasabbak és elismert legjobb k. Benzin-,
spiritusz és szivógázmotorok 1-től 100 lóerőig

Bel- és külföldi gyártmányok.

Költségvetések és á j e g y z é k i n g y e n é s b é r m e n t v e .

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség tudomására hozni, hogy

Szentegyház-utca 6. szám alatt

(Róm. kath. bérpalota, saroképület)
— öt év óta fennálló —

fűszer- és csemege üzletemet

megnagyobbítottam és azt a
legjobb minőségű árukkal
— ujonnan rendeztem be. —

Üzletemben kaphatók: többféle rumok, theák,
thea-sütemények, tej-piskóták;
befőttek és candirozott gyümölcsök.

Karácsonyi Csukorkák

és karácsonyfa - díszekből
— nagy választék! —

Továbbá sódar, sajtok és deligümölcsök.

Ajánlom kitűnő minőségű

Ménés-Györöki boraimat.

Litere à 38 krajczár.

Teljes tisztelettel

2948 8-15

Ifj. GRÁF LÖRINCZ Szentegyház-u.

VÁSÁROLJON
ÜGYVEDJELŐT
SORSJEGYET
1273 NYEREMÉNY
20.000 KOR.
KERÜLKISORSOLÁSRA
és (EGY)KORONÁÉRT
10.000 KOR.
FŐNYEREMÉNY NYERHETŐ
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK
KEZELŐSÉG: VIII. NAGYFUVAROS-UTCA 26
NYÚZÁS: 1903 DECEMBER 31-én

Hántott cser és tölgyfa raktár!

A legjobb tűzifa téli fűtésre a
hasított bükkfa!

1/2-öl 2 m³ karók közt rakva
száraz hasított bükkfa házhoz
szállítva

10 korona 50 fillérért

kapható

Wertheimer Vilmosnál

Széchenyi-tér (a vashíd mellett).

Babos-palota.

Vágott száraz bükkfa 50 kg. vétel-
nél házhoz szállítva 1 kor. 50 fill.

Nagyobb vételnél tetemesen olcsóbb!

Házhelyek eladása!

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“
és Orbók Mór-féle 2915 18-*

parcellázott területen
(Heltai-utca és Tordai-út között)
több 200—500 öles

házhely eladó!

Az utak ki vannak építve s a jövő év
elején a csatornázás és vízvezeték is bevezetettik.

A tavaszon építeni lehet!

Villák építésére is kiválóan szép,
egészséges, alkalmas és közeli hely!

Ily célra már több telek
— el is adatott!!

A véglegesen megállapított eladási árak
és egyéb feltételek megtudhatók,
— részletes magyarázó térképek kaphatók —

és vételek eszközölhetők:

az „Erdélyi Gazdasági Egylet“
titkári hivatalánál

Petőfi- (rég. Kultorda) utca 7. sz. I. em.
Naponta délelőtt 11 óráig és délután 3—4-ig.

Lebovits Izidor
Kolozsvár
Wesselényi M.-utca 20.
Ajánlja ujonnan
berendezett és a
legnagyobb kíváncsi-
máknak megfelelő
férfi-divatár
üzletét.

Legnagyobb
választék:
Kalap,
Jng, 28621 /50
Nyakkendő,
Kesztyű,
Ésöernyő
és minden e
szakmába vágó
cikkekben.

Pontos kiszolgálás!

Gummi
Orvosilag ajánlja! III. 2893 4-
Árak koronaértékben! Tuzatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Bouts-americans, tuzatonként 6, 8, 10. Női övszer „Pes-
sarium oclisum“ Mensinga tanár szerint, orvosi rendeltetésre
adatik ki. Ára 3—5 korona. Valódi francia óvó biztonsági
szivacsok (safety-sponges) ára tuzatonként 6—12 korona.
Uj! Auto vaginal spray! A legbiztosabb és leg-
kényelmesebb női különlegesség. Sok ezer or-
vosi elismerő nyilatkozat! — Ára 15 korona!
Diana-öv (havibaj-kötő). Haskörök!
Gummi gúrsér harisnyák, fecskendők, irrigátorok, bidets!
Fontos! Cs. és kir. szab. szagtalan
szobabúrszék stb., a leg-
olcsóbb árak mellett! Fontos!
Figyelemreméltó! Legújabb cs. és kir. szab. Keleti-
féle sérvkötő, pneumatis gummi-nyomlappal,
a legtekélyesebb ezen nemben!
Legújabb, körülbelül 3000 illusztrációval ellátott, ki-
merítő árjegyzéket zárt borítékban, titoktartás mellett küld
orvos sebész m. és köztér-gyár.
Alapítva 1878. — Budapest, IV. ker.,
Koronaherczeg-utca 17-ik szám.
A hirdetésre hivatkozik gummiárú rendelé-
seknél 20% árkedvezményben részesülnek.

Magyar Fém- és Lámpaárú-Gyár
Részvény-Társaság gyári raktára
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 20.
Gyár: BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Ajánlja gyártmányait: pompás csillárok,
asztali és függőlámpákat,
valamint egyszerű lámpákat,

közönséges hasz-
nálatra. 2898 12—15

Villany-csillárokat

állványok, íróasz-
tali berendezések,
gyertya-tartókat stb.
legmérsékelt gyári
árak mellett!!

Ugyanitt kapható valódi
amerikai petroleum

„Király olaj“

mely kizárólag e gyár
számára gyártatik, tiszta,
szagtalan és robbanhatlan

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik!

Élső kézből; a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban.

Első magyar hangszergyár

villamos erőre beren ezve

STOWASSER J.

2719 8-19

cs. és kir. udvari hangszér-
gyáros, hadsereg-szállító,
a Rákóczi javított Taro-
gató egyedüli feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-u. 5

Ajánlja a saját gyárában készült
összes rez-, fa-, fuvó- és
vonós-hangszereket. Hege-
dők, gordonkák, bőgők, fu-
volák, klarinetek, trombiták
és cimbalmok.

Járogató ára 30 frttól (60
kor.) feljebb, is-
kola hozzá ingyen.

Zenekarok teljes felsze-
rrelése olcsó
árban, előnyös fizetési fel-
tétel mellett.

Harmonikák elpusztítha-
talan erős
hangokkal.

Javítások specialis kivitel-
ben gyorsan és
szakszerűen eszközöltenek. Vo-
rós hangszerek a legújabb
találmány hangfokozó gerendá-
val, melyért garantált vállalk.

Arjegyzék minden hang-
szerről külön-külön ké-
rendő, mely bérmentve
megküldetik.

Tisztelettel értesítjük a n. é.
helybeli és vidéki közönséget,
hogy bevásárlási utainkból
bazaérkezvén, az elis-

TÁVIRATI!
mert elsőrangú gyárosoktól
sikerült igen jutányosan az

őszi- és téli évadra
FÉRFI ÉS NŐI
szébbnél-szebb szöveteket
beszerzünk, — melyeket
Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 40.
szám (saját ház) alatt levő
nagy posztóraktárunkban
— árusítunk —

Raktáron vannak a legfinomabb
magyar, angol és brünni, vala-
mint francia és skót gyártmányu
szövetek a legdivatósabb minőség-
ben. Papok részére felállítottak téli
kabátoknak, szalon ruháknak nagy
választék. Továbbá egyenruhák nagy
elfirás szerinti kelmékben.

Nők részére csakis a legfino-
mabb és leg-
újabb divatu angol és skót gyár-
mányu szövetek: kosztümöknök
és gallérokak oly szép minőség-
ben, hogy a legkényesebb ízlésnek
is meg tudunk felelni.

Videki megrendelőknek kívá-
natra mintákkal szolgálunk.

A n. é. közönség szíves pártfogá-
sát kérve, biztositjuk egyúttal jutá-
nyos és pontos kiszolgálásról.

MOSKOVITS B. ÖRÖKÖSEI
Zauderer, üzletvezető.

Lucca
a likörök királya, az
előkelőség kedvence
Kapható csakis elsőrangú üze-
lekben és kávéházakban
LUCCA TÁRSASÁG
Hamburgban.
Vezérképviseletőség Magyarországi részére
Hirsch és Perle
BUDAPEST,
V. Szabadság-tér 6.
Telefon 36—60. Telefon 36—60
Nagybanli főelárúító:
Brázay Kálmán Budapest
Kapható Kolozsvártól:
Szele Márton, Kónya Sándor
cégeknekél.

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.

Törlesztés és közönséges jelzálog-
kölsönöket nyújt
hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt
fekvő bérházakra és bárhol fekvő föld-
birtokra. 2606 95-*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelő-
nyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket
minden levonás vagy külön díj nélkül
készpénzben fizeti ki.

A Nagyszabasi
Földhitelintézet

törlesztéses jelzálog-kölcsönöket ad:

2000 koronától kezdő összegekben, mely köl-
csönök készpénzben fizetnek ki és 4, 4 1/2,
4 3/4 és 5% kamattal és 1/2% kezdeti díj mel-
lett a törlesztéssel együtt félévi részletekben
visszaizetendők a következő feltételek alatt, még
pedig minden 1000 korona tőke után fizetendő:

A)
1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
2. 20 évi K. 41.75 f.
3. 30 évi K. 34.79 f.
Legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen
1000 koronától fogva is.

B)
1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
2. 25 évi K. 36.57 f.
3. 35 évi K. 32.05 f.
Legkisebb kölcsön 5000 korona.

C)
1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
2. 40 1/2 évi K. 29.69 f.
3. 50 évi K. 28.22 f.
Legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D)
1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 26.11 f.
Legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök csak földbirtokokra adat-
nak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is
megelőző helyszíni szemle után.
Kölcsön folyamodványok az alulírtakhoz benyujt-
hatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad.

Erdélyi erdő-faanyag- és bánya-ügynökség.
Gombos Benő Kolozsvár. Malom-utca 16. sz.

BIKAVÉR
LIKÖR
TISZTA BORPÁRLAT.
ENNÉLFOLGVA
ÉTÁGYGERJESZTŐ és GYOMORERŐSÍTŐ.
GYÁR:
KLEIN JÓZSEF és ADOLF, BUDAPEST
TÖRVÉNYESEN VÉDVE.

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Alaptőkeje: 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkeje 204.144 kor. 89 fill.

Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és
folyószámlákra K. 9.011.613.20

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
sajt házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett
fogad el könyvecskékre vagy folyószá-
mlára és azokat felmondás nélkül fizet
vissza.

Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönsé-
ges, vagy törlesztéses kölcsönöket nyújt

ház- és földbirtokra

10-től 50 évig terjedő időtartamra a legelő-
nyösebb kamat- és tőketörlesztési hányad
mellett s azokat készpénzben fizeti ki,
minden jutalék levonás nélkül.

Régibb és magasabb kamatu jelzálog-köl-
csönöket igen előnyös feltételek mellett kon-
vertál, s mindennemű ilyen ügyletet a leg-
gyorsabban bonyolít le.

Leszámitol magán vagy üzleti váltó-
kat a legmérsékelt kamattal alkalmazása
mellett.

Vásárol és elad, valamint előlegeket
nyújt zálogkölcsön, vagy folyószámla
alakjában értékpapírokra és ilyenek vétel-
ét, vagy eladását legelőnyösebben köz-
vetíti.

Bevált értékpapír-szelvényeket és
sorsolt értékeket.

Pénzelőlegeket nyújt a M. v. kolozs-
vári állomásának közvetlen szomszédságában
fekvő s szakszerűen kezelt kőraktáraiba
betárolt gazdasági terményekre, igen
előnyös feltételek mellett

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben
és mérsékelt használati díj mellett bocsát a
gazdaközönség rendelkezésére.

Kézi-zálogosztályában (Király-utca
3. sz. a.) pénzelőlegeket ad arany- és
ezüsttárgyakra, valamint bármilyen
ingóságokra a törvény által megszabott
kamattal.

2606 81-*

Téli történel.

I.

Rég tünt időkből, még gyermek koromban, Ősz, öreg embertől egy mesét hallottam, S nem is mese volt tau; igaz, bús történet, Hallgass meg kis fiam a mit elbeszéltek.

II.

December volt éppen, decemberi este, Nehéz hóval volt a falusi táj fedve. S a havas szél végig süvöltött a tájon, Véges-végtelenbe a nagy rónaságon. Még az út se látszott, járatal volt minden. Mintha minden ember homn ülne bilincsen. Egy hete, hogy így tart, s tán sohse lesz vége, Hány szegény tanyánál lel az örök éjre. Gazdagokhoz még a természet sem árva; Tüzes paripákkal siklik tova szája, Sütkeznek otthon meleg kályha mellett, De a szegény s árva még galya sem lelhet. Tünni kell a sorsát, tünni a mig bírja, Mig rá nem talál az öröklendő sirra!

III.

Könnyebb is eltűnni az élet-küzdelmet Pipaszó füstjénél, ropogó tűz mellett; Azt hiszik bizonytal azok is ott négyen Az útszéli csárdá füstös bensejében, Melynek ablakából világosság fénylik; Egy-két fagygyu gyertya fityogtatja fényit, S künn a forgács-céger titódik-verődik, A hű házi eb tán mind vele evődik. Neki-neki vakkant, mintha baja volna, Lefekszik, felugrik, morogva, csaholva. De a cica bezzeg a kemence hátán, Oda se néz, hallik a dorombolásán. Alszik a háznép is, még pedig jó mélyen, Irigylendő édes szuszogó zenében. Odakint meg zug-bug, szél rázza a fákát... Ideje is van már az édes nyugvásnak: Eát véli a gazda, a ki szintén álmos, S támaszkodva dül a kemence hátához, Nagyokat bolygat, fel fel riad olykor. Ha nagyobb vakkant ott künn a komondor. De hiába, nincs mód, hogy békén nyugodjék: „András gazda bátyánk, vagy két ite borj [még]!”

Szólítják meg újra a csárda vendéi, Kiket a hófúvás késztetett betérni. Ott isznak már régen, egy vecsernye óta, Került is ajkukra nem egy magyar nóta. Most azonban éppen szobeszedhez fogtak, S figyelmesen várják, melyikmond nagyobbbat; Oda viszi hát a kerti szőlő nedvét. Maga pedig rágyújt, hogy hiba ne essék. Mert azok ott négyen ugyancsak hevülnek, S hogya közbe nem szól, még bajba kerülnek, De meg még sem állná, hogy közbe ne [szóljon], S egy-két igaz mondat beszédjükhöz tódjon. Oda ül melléjük, pipaszó füstjével, S közbe-közbe kocint velük a lörével.

— „Hogy is volt hát aztán? mondja kelmed, [mondja]!” — „Huncut a nimetnek teste, lelke, rongya!” — „Hogy mit mond a kántor? mit tud ő belőle! Még puskát se látott, nem hogy azt kilötte. Hát még hogy mi történt ottan Árad mellett, Mikor az ellenek szaladnia kellett?” — S közelebb húzódik, már neki hevülve, S egy-egy lelkes szónál át-át szellemülve: — „Az volt ám a csata, az volt ám az élet, Hogy futott, hogy szaladt a muszka, [német]!”

Volt nem egy nap olyan, hogy semmit se ettünk Hanem csak muszkát, meg nimetet kerget- [tünk]!

Az igaz, hogy ők is rést ütöttek rajtuk, S ha csak ez lett volna a legkisebb bajunk. Szegény Gábor öcsém... — s elkomorult [arca] —

Ott veszett tán ő is, ott abba a harcba, Se híre, se hamvát nem vettem azóta... Sok ártatlan jutott akkor a bitóra! Bátor egy legény vót mondhatom kendteknek Tüzes menykő módra rohant az ellenek. Nem érte azt golyó, nem érte azt lándzsá, Ki előtte állott szálaként levágta. Kendtek tudom hiszik — mert urak az írók, Hgy pedig ha tudnák, hogy népbolonditók. „Ej dehogya is hisztek!” — szölkottak mind- [nyáján] —

S közelebb húzódtak nagy bizalmasságban. „Hallottuk mi azt már, hogy azok az urak Árkus papírosan nagyokat hazudnak! András gazda bátyánk, mondja meg hát [kelmed],

Hogy ott Világosnál aztán mire mentek? Mert mi úgy hallottuk, hogy izé a nimet Sok igaz magyarra veretett bilincset!”

— „Ej öcsém hagyjuk, ne beszéljünk róla, Ha azt elmesélném, bús lenne a nóta!” — „De ni, vajh ki lehet? Rég hallom a Bodrit, Mintha farkas lenne, úgy vonyt, úgy ordít, Ember lesz, vagy állat, de valaki jár itt, Nem is csudálnám most a vadak járásit. Tegnapelőtt este épp itt a közelben Láttam egy-két farkast erre jární lesben. Megyek is megnézem!” — s felkapja puskáját Mely ép ott támasztá a kemence hátát. „Menjék, menjék bátya, mi csak iddoggalunk S ígérjük, hogy addig nem politikálunk!”

IV.

Öt perce se telt be s vissza jött a gazda. „Nem találtam — úgymondd — semmiféle [vadra],

Bodri ugatása a viharok szólhat, De ki is keresné ilyenkor ajtomát...?” — „Nincs igaza bátya” — szölkott mind a [négyen] —

„Mi is itt rekedtünk hazamenő felben. Hátha az a vándor?” — szölkott azután [egyik] —

„A napokban ott járt falunkban, beszéltek: Messze vadországból jött, haza földjére, Jobb keze hiányzik s vak a felszemére. Valami testvérjét, vagy talán rokonját Keresi e tájon, legalább úgy mondták!” — „Hát a neve?” — kérdi érdeklő a gazda. — „Nem hallotta kelmed? vagy tán meg se [mondta]?”

„De bizony valami Gáspár vagy... Gábornak!”

Könnyezve mesélte sorsát a kántornak. Mondta aztán azt is, miért és meről jött, S mióta járja már a széles alföldöt!” — „Gáspár, Gábor! nem! nem! már hogy is [lehetne]!

Szegény Hábor öcsém, rég el van temetve. Ha élne is szegény, tudja isten hol van? Nagy Muszkaországban, vagy Szibériában! Talán vasba verve s kancsuka a bére, Mig be nem végződik gyötör, kínos élte!” — S alig hogy bevégezte szavait a gazda, Figyelmese lesznek a kintlevő zajra. Ugat a komondor, csahol, vonit egyre — Farkasnak kell mégis jární az eresze. S egyet se kell hívní, mennek maguk önként, Megtudni: mi baj van, megtudni: mi történt?

V.

Zug, bűg a szél, sivit, megrázta a fákát. Szegény csonka honvéd nagyon, nagyon [faradt].

Messze vadországból jött, haza földjére, Megcsontkított kézzel s vakon egy szemére. Kimerült már teste, s alig bírja lábá, Pedig ha nem siet, ott lel a halálra! Meg-megáll egy percig, majd újra erőt vesz, A rég látott tájon újra ösmerős lesz. Itt született ő is, itt ezen a tájon, Az alföldi ékes, széles rónaságon.

Szülei meghaltak, de van testvér bátyja... Az rá fog ismerni az öcsöce arcára. S reszkető két lábát gyors menésre készíti, Holnap megpihenhet; lelke is úgy érzi, Mert hiszen úgy mondták neki még ma délbe, Midőn megpihenni egy faluba tére, Hogy az, a kit keres, itt lakik e tájon, S három óra sem kell, hogy még ma ott háljon. Neki is indult hát, kora alkonyattal, Nem tördőve semmi széllel, hóviharral. Ment, a hogy csak bírta a kietlen uton, Eshet a hó töle s a vihar csak zugjon; Ott van ő már nála, ott a gondolatja, Remegő lélkével ott van az otthonba. S látja a hogy megjön, mint öleli bátyja, S érzi, hogy tapad a testvércsók ajkára. És ő nem bír szólni, csak dadog az ajka, Mig a hű testvérkar átölelve tartja, Majd leül a padra meleg vacsorához S imát rebeg, imát az egék urához. Körötte pediglen mosolygó kis arcok, A kiknek jó bátyja igaz édes apjuk, S szólnának is, nem is, ölelni szeretnék, Csak azt nem tudják, hogy miképpen is kezdjék! S majd az egyik, majd meg másik játszik vele S gyermeki bánattal, kérdegetik felve: „Gábor bácsi, édes, mért nem ölel minket?” — Mire édes apjuk fájón rájok intett — De már ekkor, mintha álmalból ébredne, Zilált gondolatján felrezen a lelke.

Való-e vagy álom? Sebitten nem tudja, Csak midőn leroskad, le a havas utra. Erzi, hogy csak álom, bűvös álom volt az, Mint a hogy ragyogni látja most a holdat. A való, a végzet ott van, ott előtte. Felkel, de már lépni nem bírhat előre. Pedig már nem messze gyertyafény világít, Legalább a fénye nagyon közel látszik. Száz lépést ha tenne, könnyedén beérne. Próbál is előre, de megcsuklik térde S visszaroskad újra, velőt rázó jajjal, Lelkét szállni érte mondhatlan sohajjal!

VI.

Be van a táj vonva kristály hóhelyével, Sivit a szél, zug, bűg, s játszik a cégerrel. Meg-megáll egy percre, meg rákezdí újra, Derék magasság g van az út befújva.

S a komondor csahol egy pont irányába, Hol a szegény vándor lelt örök sírjára. Az asszony is felkelt, a fiuk is ébren, Olyan csaholást visz a hű eb az éjben.

Ök meg össze jártak kertet, udvart, ólat, Hátha ott csipnék meg a lompos orzókát. „Arra bátyám arra, ki az országra utra, Mintha ottan látnék valamit az utba!”

S tiz tizenöt lépést alig hogy megtesznek, Fagyos testét látják egy szegény embernek, Él-e még vagy meghalt? minek is kérdezzék, Kistásk a hóból s karjajukba vették. Bevették s letették az asztal közepre S akkor nézik: meghalt, vagy mégis él-e?

A gazda is ránéz a vándor arcára S azonnal ráismor, mihelyt meglátja. „Asszony, édes anyjok! Gábor, István, jertek, Ide, ide gyorsan, mert öröme lelték. Megérkezett, itt van! ide ide gyorsan, Csordultig a szivem nagy boldogságomban.

S ráborul a fagyos, élettelen testre, Öröm rivalgását várva, várva... lesve. — „Gábor! öcsém! Gábor! felelj, felelj, hallod? Szólj, örülj, szivemmel, nyisd ki testvér ajkad, Hisz én vagyok! bátyád! édes András bátyád! Két fiam is itt van, ébredésed várják... Feleségem, anyjuk, a ki ösmer téged... És én, a ki várom édes ölelésem...!”

— — — — —

Hiába, hiába! nincs a ki feleljen, S ott zokognak, sírnak a megfagyott testen. Egy szeme van s az sines teljesen zárulva, Mintha az ő édes bátyjára bálna. Künn meg a szél zug, bűg, rázza a vén fákát. Meg-meg áll, rákezdí s újra bele fárád!

— — — — —

Szegény csonka honvéd! ez lett hát a béré! Percnyi boldogságban sem lehetett részed. Csak egy ember volál, szent hazadért küzdve Haláltól nem félve, mentél vízbe, tűzbe. Ott voltál, hol kellett aprítani az ellent S nem kérdezte lelked, béd vajh mi leend? És ott, a hol öröm s szivrepesre vártad, A halál nem jött el, golyók nem találtak. Ütöttek, kinczoltak, levágták jobb kezéd. Égő tüzes vassal kiszúrták egy szemed. S mégis nincs vártad, hitted és remélted, Hogy a boldogságot még így is eléred. Elérted, elérted, hidegtől megfagyva, Forró testvérkönyvtől örökre siratva.

Zughat vihar, szélvész, nem érezed többé! De azért hős maradsz örökkön örökké!

Tompá Kálmán.

Karácsony éjszakáján.

Irta: Koréhi Endre.

Gábor és Mihály angyalok leszállnak a földre, mi-
közben beszélgetnek.)

Mihály. Szegény föld. Ennek mind-
egy, ünnepe, nem ünnepe, ime karácsony
éjszakáján is milyen vigasztalan, milyen
sötét.

Gábor. Ki az oka? Nem az ember?
Hiszen emlékezhetel, paradicsom volt ez
a föld, csak a bűn tette szenvedés ha-
zájává.

Mihály. Ah, az. Itt is mennyország,
itt is örök nyár, örök nappal honolna,
ha az a gonosz kigyó, a bűn erőt nem
vett volna az első emberben.

Gábor. De ha már így van, így is
jól van. Minden úgy helyes, a mint az
Ur akarja. És látod, az ember bár olyan
gyarló, hogy csak néha tud felülemel-
kedni a véges világon, mégis milyen
kevély.

Mihály. Éppen azért. Ebben találok
én annak a magyarázatát, hogy az id-
vességet csak szájál, de nem szívvél,
lélekkel vették be, noha ez az 1903-dik
karácsony.

Gábor. Az üdvösséget! Ezen kívül
még mennyi mindent nem tanultak meg.
Az irgalmasságot, a szeretetet, a békes-
séget, az igazságosságot. Ezekre az em-
berekre nézve még csak olyanok, mint
az ég csillagai. Látják a fényt, de nem
érzik a melegségét. Bámulják, de nem
ismerik. Bezzeg többre becsülik azt a
sok gyarló mulandó apróságot, a mit a
földből kaparásztak elő. Találtak arany-
nak, ezüstnek nevezett ércet, azokat
karikákra vagdalják, pénznek nevezik,
zsákszámra kuporgatják. A ki szerintük
gazdag ember, az kevélyebb, mintha
a mennyország elmulhatatlan kincsait mon-
dhatná magának.

Mihály. Szegények.

Gábor. Nyomorultak! Mert a ron-
gyos pénzük miatt szeretetlenek, szíve-
tlenek, könyörtelenek. A gazdagság és
a szegénység választja el az embereket
egymástól. Ezért vannak paloták és kuny-
hók, ezért van léha, duhajkodó élet és
könyektől keserű nyomorúság a földön.

A kinek semmije sincs, valami vagyonra
vágik, a kinek már sok pénze van, az
egész világ pénzét összeharcolná.

Mihály. Ugy látom, ezeknek a szé-
gény embereknek a gondolatvilágát épen
ugy a pénz tölti be, mint a miénket oda
fenn az Urnak szolgálatá, szeretete.

Gábor. Ugy van. Pedig látod, a Jé-
zus Krisztus, éppen azért szállott alá
a földre, hogy megtanítsa e vak emberi-
ségnek: ne a látható és elmuló kincset
keressétek, hanem lelketeket tegyétek
gazdaggá. Azért született istállóban, azért
feküdt bölcső helyett jászolban, bíbor,
bársony helyett egyszerű gyolcsban, hogy
megmutassa, az igazi gazdagság nem a
pénzben, hanem a szeretetben, az igaz-
ságban van.

Mihály. És ezt nem értették meg
1903. év alatt! Hej messze van még az
az idő, hogy a szeretet és az igazság
uralkodjék itt. Talán ha még egy pár ez-
red év eltelt, közelebb lesznek ezekhez.

Gábor. Adná az Ur! Hidd el, meg-
zavarodik lelkemben a békeséges szeret-
tet nyugalma, ha hozzágondolom, nem
csak az egyes emberek járnak ilyen mess-
sze a nagy, felséges céltól, hanem a né-
pek, nemzetek is. Nézd csak meg, majd
mindjárt közelebb érünk ehhez a sötét
földhöz s jobban kiveheted, minden or-
szágban, minden városban mennyi a ka-
szárnya, a fegyverraktár.

Mihály. Tele gyilkos fegyverekkel,
öldölők gépekkel. Milyen vakság, milyen
gyarlóság. És ezek az emberek beszél-
nek jóságról, ezek követelnek — ha ma-
gukról van szó, — igazságot, szeretetet,
egyenlőséget és ime, minden gondjuk
azon van, miképpen tudnák egymást meg-
ölni. Elmennek a templomokba, hogy az
Urát dicsérjék, imádják s aztán nyugodt,
sőt káróvondó lélekkel izennek egymás-
nak háborút.

Gábor. Mikor pedig végig gyilkoltak
egy-egy országban, akkor elmennek a tem-
plomba és hálát adnak az Urnak, hogy
a másik népet vérbe fulasztották! Öldök-
lik egymást békében és háboruban, min-
den kigondolható módon. Ujra lángpal-
lossal kellene jönnöm, az kell a földnek,
nem betlehemi csillag.

Mihály. De az Ur irgalmas kimond-
hatatlannul.

Gábor. Azért küldött most minket.

Mihály. Szegény magyar nép, tudom
sóvárog igazság és kegyelem után.

Gábor. Méltán. Ha egy nemzetre,
hát úgy erre igazán ilik, hogy a kit az
Ur szeret, azt csapással látogatja meg.
Mit túrt már ez a nép majdnem négy-
száz év óta!

Mihály. Hányszor könnyeztem meg
nyomorúságát. Csak ebben az egy évben
mennyit keseregtem miatta.

Gábor. Hányszor emeltem fel láng-
pallossomat, hogy hozzákényszerítet
vétségeseinek, valójában pokolba való el-
lenségének, az osztráknak fejéhez sujt-
sak vele! Van-e képzeltetőbb igazságtal-
lanság, mint az, hogy kitaratnak vele egy
örült drága hadsereget, hogy legyen a
szegény magyar népnek csufságára!

Van-e felségesebb adománya az ember-
nek, mint a beszéd? És ime a szegény
magyar, mikor védi a hazáját, hát bór-
tónbe kerül, ha az édesanyanyelvén muk-
kanni mer. Hanem ezért jár azoknak!

Mihály. Hagyd el; tudod az Ur vé-
géreghetetlen bölcsesége a föld csufsa-
gára teremtette az osztrákokat. Az a hiva-
tása van, mint a bűnnök: tanulja meg a
magyar kerülni, utálni. En a nagyobb
bajt abban látom, hogy mindig akadnak

magyarok, a kik az Ur ellen való elve-
temedettséggel az osztrákokat szolgálják.

Gábor. Epen azért jövök most, hogy
ezeket számba szedjem. Sok van már a
rovásukon, megérték a büntetésre. A
türelem fonala elszakadóban, a pohár
csordultig van. Immár közel van az én
igazságszolgáltatásom.

Mihály. És az én pálmám, az Ur
kegyelmeisége, szeretete.

(Leérnek a földre s Magyarországon
megállanak.)

Gábor. Na, most elválnak az utaink.
Te merre mégy? kiket keresel fel?

Mihály. Megyek oda, a hol hitet,
áhitatos buzgóságot találok. Megkeresem
azokat, a kik epednek hazájuk megvál-
tása után. A kik almatlanul keseregnek,
töprengenek a titkos jövődön, a kiknek
Magyarország miatt könnyhullatás a ke-
nyerük éjjel és nappal.

Ezeknek hozok erősséget, hitet, re-
ményiséget, az Uról békeséget, szerete-
tet. Es te?

Gábor. Én pedig elmegyek oda, a
hol hihetlenséget, gyűlölködést, szere-
tetlenséget találok. Oda, a hol gondtala-
nul, könnyelműen vigadnak, dözölnek,
mit sem gondolva nyomorral, szegény-
séggel, életküzdelemmel. Oda, azokhoz, a
kik eladják a hazát, szolgálják az osz-
trákokat, lakat alá teszik a magyar nyelvet.
Szóval a gonoszakhoz megyek. Tövis-
adok a lelkükbe, kigyót a szívéükbe, hadd
ismerjék meg gonoszágukban a lelkiis-
mereti furdalást, hadd mardossa őket.

Mihály. Szomorú munka, nehéz kö-
telesség.

Gábor. Az Ur parancsolta, igazságot
kell szolgáltatnom. Keserű méreg lesz a
pohár tartalma, melyet kiürítenek a gon-
oszok. Meg fognak rettenni, mikor dé-
vaj zene, csapongó jöved, kacagó vígság
közepette felírom a mulatóhelyek, a pa-
loták aranyos falaira, cifra ékességei fölé:
Megmeréltél, megszámáltattál, könnyű-
nek találtattál... De nehéznék a szre-
tetlenségben, hamisságban, átkozottnak
a hazaárulásban!

Mihály. Melyikünk végez hamarabb?
Gábor. Bizonyosan te.

Mihály. Utadban nem térsz be oda,
a szomszédországba.

Gábor. Mit mondasz? Nem tudod,
egy arkangyal nem szennyezheti be ma-
gát azzal, hogy oda menjen? Oda az Ur
csak haragot, mennyköveket küld!

Mihály. Béke és szeretet velünk!

Gábor. És igazság!

Czinka Panna.*

Hol taragták hegedűdet

Cinka Panna?

Miből van az elsratód

Négy hur rajta?

Ezeréves tölgyfa erdő

Fája volt az;

A négy hurját bánatodból

Magad fontad.

A vonóját az Ur Isten

Készítette,

Minden szálát nemzeti bú

Megihlette.

Hej! zokogott a te szíved

Nagy gyászától;

Hej! viharzott a te lelked

Haragjától.

A kurucok hangjainál

Keseregetek.

Ha viharzott, a tűznek is

Nekimentek.

Ezeréves tölgyfa erdő

Hej! kiszárad;

Dicsőségből nem maradt más

Csak a bánat.

Azt siratod, elsratod

Minden éjjel;

Bercsényinek, Rákócinak

Minden éjjel.

Felszeghy Dezső.

Adatok Cserey Helena

(a nagy Wesselényi édes anyja)

életéhez és jelleméhez.

Irta: Dr. Kardos Samu.

Nem hiába tartja a régi latin köz-
mondás: „Historia est magister vitae”
de igaz is, mert a történelemben fekszik
a legnagyobb tudás és legszebb tanúság.
Különösen áll ez a magyar nemzet törté-
nelmére nézve, melynek lapjain legira-
gyobb példák találjuk a legnemesebb
emberi erényeknek. És a magyar nemzet
historiája arról is nevezetes, hogy egy-
aránt gazdag nagy férfiai és női jelle-
mekben. Ki nem ösmerné Nagy Lajos
király özvegyének Erzsébetnek és leánya
Máriának bus történetét; kinek szívében
nem támaszt fájdalmas emléket és csodás
tisztelést. Nagy Hunyadi özvegyé-
nek Szilágyi Erzsébetnek aggodása és
bánata árán maradt két fia sorsa felől;
ki nem név büszke szemmel a Murányi
sas fészék ezüst páncél urnójára Széchi
Máriára; Eger vára hős védőnéjére Dobó
Katiczára — és munkácsi vár ostromlót

* Táróató hangokból. Sz a valta a Bethlen-
kőr Rákóczi-ünnepélyén Tőlvölgyi Margit. Kolozs-
vár 1903. december 16-án.

két hosszú éven át megszégyenítő Zrinyi
Ilonát.

A nemzeti történet e nagy alakjai-
hoz méltán sorozható a nagy Wesselényi
édes anyja Cserey Helena. Hosszu 77 esz-
tendőre terjedő élete nem egyéb, mint
szakadatlan láncolata a keserű megpró-
báltatásoknak és kínos szenvedéseknek.
Mint 16 éves leány kerül a nagyszabeni
klasztrom falai közül egyenesen I. Wesse-
lényi Miklós, e szenvedélyekben fékezhe-
tetlen, indulataiban korlátot nem ismerő
nagyszű és nemes szívű férfiú karjai
közé. 1777 május havában megy férjhez
erős Wesselényi Miklóshoz, 1778 mártus-
tius 19-én születik első gyermeke, 1796
decz. 30-án születik utolsó gyermeke a
nagy Wesselényi. Tizenegy gyermeke
közül 10-et eltemetett, életben csupán
egy maradt, és ez is korán arvaságra ju-
tott, mert férje már 1809 október 25-én
59 éves korában elhunyt. Férje halála
után szívének minden dobbanása, lelke-
nek minden hevülete a 13 éves fiának,
az oly szép reményekre jogosító ifjú Wesse-
lényi Miklósnak vala szentelve. Erre
vállanak a fiához és annak nevelőjéhez
intézett számos levelei. Telvék ezek az
anyai gondosság, az anyai szeretet, az
anyai gyöngédség és áldozatkészség leg-
szébb bizonyítékai. Nem esoda tehát,
ha Wesselényi édes anyát, mint jó és
engedelmes fiu, nemcsak tisztelte és sze-
rette, hanem a rajongásig menő imádás-
sal is környezte. Igazi oroszán szelidítő
erővel bírt, a külsejére nézve gyöngének
látszó, de lelkére nézve hosi bátorsággal
és csodás kitartással rendelkező Cserey
Helena.

Uffahy Sándor, a nagy Wesselényi
ezen leghűbb barátja és legbelsőbb bí-
zalmasa, minden család dolgainak hű-
söges krónikása, a maga kéziratban hátra
hagyott eddig még teljesen ismeretlen
emlékirataiban ekként jellemzi Cserey
Helénát:

„Idősb Wesselényi Miklós katonai
szolgálatából Zsibóra hazakerülve, gyako-
ribb látogatói és keresetesebb barátai va-
lának a Cserey testvérek Krasznáról. El-
ragadtatva szölkott ők gyakran fiatal nő-
vérek, Cserey Ilonáról, ki akkor Szeben-
ben az apézák zárdájában növeltetett.
Hévvél-tűzzel fölémlített, hogy mi elszor-
morító fiatalal növértük testi és lelki ké-
peségei, — melyek egy méltó férjnek
bűszkeségét és boldogságát eszközölnék
az apézai elvont életben hervadozni
látni; melybe a szülők vallásos érzélsége
miatt rövid időn végkép fel fog avatni.”

Wesselényi heves, ábrándozó lelki-
lete hő szerelmi lángra gyuladt az is-
meretlen apéca növendék iránt. E sze-
relem első és utolsó szerelme volt...
de oly, mint páratlan forró véralakata.
Wesselényi nem tartozott azok közé, kik
gyávaik után némán és télenül esengje-
nek. Titkon Szebenbe utazik, a nélkül,
hogy Cserey Ilonát látna, vagy bár ér-
zeleimről értesiteni, élet és halál ve-
szélyei közt a zárdából megszökt

körülfogta a kastélyt és megadásra hivta fel Wesselényit. Wesselényi ellent állott és roppant testi erejében bizva egymás-után dobta felre a reá támadó katonákat. Végre is 10—12-en körülfogták Wesselényit, földre teperték, megkötözték, majd kocsi-ára tették és úgy vitték be Szegedbe és onnét Marosvásárhelyre. Ez 1785. február havában történt. Még ugyan ezen esztendő március havában egy gyermekét, május havában pedig másik gyermekét temette el Cserey Heléna. De bármennyire is ránehezedett a sors vaskeze, Istenben való bizodalma, férje szabadulásában való reménységét soha el nem veszítette. És mikor hallotta, hogy a császár súlyos beteg, hogy halála minden órában várható, fölsetett Bécsbe, valósággal berontott a betegre fekvő II-ik József császár szobájába, könnyeivel áztatta a haldokló császár kezeit; esdeklő szavával megkérlelte annak szívét, úgy, hogy a császár 1789. decz. 15-én megkegyelmezett a 4 és fél év óta Kufsteinban sanyalódó Wesselényinek. Karácsony-estén szabadult Kufstein várából Wesselényi, Sylvester estében érkezett Zsigmonddal és az ő megérkezéséről írja a két Wesselényiről szóló tanulmányában báró Kemény Zsigmond a következő jellemző epizódot:

„Wesselényi az udvarba érkezvén, egyenesen az istállóba sietett. Midőn kedvenc paripája közelgő urának hangját hallá, hegyezni kezdé füleit, megfordítá nyakát és előnyújtja szikár, erősdt fejét a belépőt hangos nyertéssel üdvözlé. Az okos állat hűsége megremegteté a vaskaru és idegzetű Wesselényi szívét. Odalépett kedvenc lovához meg-simogatta, megveregette, magához szorította annak szét, okos fejt, majd föl-sóhajtott és így szólott az őt bámoló környezethez: ez állat hűsége és ragaszkodása sorsommal kibékített.“

Cserey Heléna férjével annak kiszabadulása után még teljes 10 esztendőig élt boldog, mondhatni zavartalan házasságot. Férje 1809. okt. 25-én elhalálozván, az özvegyi fátlyolt 22 évig tartó özvegysege alatt le nem tette a magát minden fontosabb írásban vagy levelben következetesen Wesselényi özvegyének vagy árva Cserey Helénának nevezte. Cserey Heléna fiát, a nagy Wesselényit oly gondos nevelésben részesítette, a minőben csak a trónörökösök szokás részesíteni. Nevelőjén kívül még külön vivő-mestert és nyelvmestert tartott mellette. Így aztán nem csoda, hogy a mikor 1814-ben Wesselényi nevelőjével, Pataky Mózesel először kelt utra, testi erejével, sok oldalú tudásával és fenékli gondolkodásával mindenkit nem csak meglepett, de valóságos ámulatba ejtett.

Hogy Wesselényi édes anyjához lelkének minden gondolatával és szívének minden erejével ragaszkodott, arról a közel 1500 ívet tevő naplójának majd minden oldala fényes bizonyágot tesz. De hogy 1831. december 16-án bekövetkezett halála a legjobb édes anyának miként hatott reája, azt ő maga örökíti meg legszebben az édes anyja haláláról megírt gyászjelentésében. E szomorú gyászjelentés helyesebben levél egyik példánya birtokomban levén, azt méltónak tartom arra, hogy mint az édes anyja érdemét és a fiu bánatát leghívebben visszatükröző nagybecsű ereklyét egész terjedelmében közöljem.

Cserey Helena haláláról szóló gyászjelentés.

Tiszteletet érdemlő személyek halálát jelenteni illő szokás, méltó tartozás ez az élők s elhunytak iránt: de, hogy ezt azok tegyék, kiket a vesztés leg-érzékenyebbül sebzett, ez is lehet, hogy illő, de azon halotti szokások s ceremóniák közül való, melyek hogy a keservet, mennyi újabb meg újabb formákban éreztetik, minden tudhatja, ki próbálta. Szeretett jó anyám halála jelentését mással íratni, midőn magam bírhatom tollamat, s mással tétetni e végső szolgálatot neki, ki mindent értem, s értem mindent tett, nem cselekedhetem. Kiürítém tehát a keserű poharat utolsó cseppéig. Karjaim közt nyögte ki végső lehetét, — kezeim fogták be áldott szemeit, — magam tettem elhűlt testére a gyászos koporsónak minden örömet örökre elzáró fedelét, én vittem hideg sírboltjába: én tettem tehát meg e keserves kötelességet is, s vérző sebeimet írássom minden betűjével marogglom.

Felejtethetetlen jó Anyám (szül. nagy-ajtai Cserey Ilona), édes dajkam, gyermekségem gondos ápolója, ifjúságomnak ész- s érzés fényével világító csillaga, édes enyhítője a férfi győtről gondjainak, s küzdő szenvedéseinek, ezen leghívebb, legigazabb oktaom, barátom, elhunyt é. december 16-án délután egy órakor, életének 77-dik esztendejében, 16 napig tartott tudó kelevényből származott nyavalya következtében. Betegsége alatt is tündöklő fényével mutatkozott lelki ereje. Derült vídamsága a díszes örökségnek Istentől jutalmul adott ezen legszebb áldása nem hagyta el, s utolsó pillanataig józanon eszmélve, félélem, szenvedés s testi küzdés nélkül ment szembe azzal, ami neki nyugalmat ád, mert tiszta lelket nem furdalt a vád.

Vidám ártatlanság s virító szépség lebegék körül léletét, midőn az első ifjúság örömeiben házassági frigyre lépett tisztelt emlékeztű édes atyámmal. Belső meggyőződéséből tett egy fontos lépést a töredelmelenség nehezité, a forron szerető édes anyától gyermekeit akarék elragadni, s szenvedések után állhatatosság által vihatta ki hitbeli lelki nyugalmat, s házi köre csendességét. Hiv s munkás társa volt férjének, mint béke anyala szeretett s szelidség hűs alkonyába csil-

lapította a láng lelkű férfi hevét, magas érzéseit rokonsággal táplálta, s kölcsönös szeretet bizodalom s becsülés boldogította életét. Virító s reményt mosolygó gyermekek enyelgének a boldog anya körül. Ekkor véletlenül egy kedvetlen körülményt az önkény balsorsá varázsolván az által lételeit szenvedés s gyász leplebe borította. A férj elhurocoltatott szokás hitvese szemei elől, idegen falak zárták el, az atyát édes gyermekének többé soha nem érzendő öleléstől. A boldog nő gyámoltalan özvegyé lön, s gyermektelenné a magzatokban gazdag anya. Szünetésének még első éve alig forgott le, s már öt gyermekét temette el, férje viszolntáhatása reményével együtt. Elténnek virági szét tépettek, gyümölcsei le voltak verve; mint a leveleltől megfosztott s az ősi szelektől rongált fa, egyedül szenvedett az elhagyott. Laktából kinyomva, hon nélkül másoknál tartozkodott. Őt hosszú esztendő tunya lefolyta közben, keservén kívül nem maradt egyebe, mint lelki ereje, s jó Istenbe vetett buzgó bizodalma. Roménysugárt sem nyújtó éjjele végre enyészett, s örömaipja derült fel, hiv karjai újra ölelék a sokat szenvedettét. A buzgó hazafinak, munkás emberbarátának gondjain osztozva, törekedései segítve újra boldog életet kezdett ő honának hiv leány s méltó társa férjének, ki csak testének nyerte most újra, de lelkének mindig birta szabadságát. Egy szebb jövőd nyílt meg a keservekbe edzett nő s anyja előtt, és szenvedések voltak még reá mérve, még hat szeretett gyermekét kelle a mindenkor gyermek nélkül maradtoknak sírhoz kísérni, 1809-ben veszté a híven szeretett s igazán becsült férjét; elmaradtam egyedül mindene. Oh miért nem engedé sorsom s gyarlóságom azóta életét oly kedvessé tennem, amint érdemeltette volna!

Hogy a nagy Isten minden szomorú eseteket Tölde Barátom eltávoztasson szívből kívánván, maradok*

barátod

Wesselényi Miklós

Sibón, Dec. 26-án. 1831.

Ideal.

Oh bárcsak látnám... hajnaltól napestig
Epeszt az édes, igézetes álom,
S ha jön: szívemre kétség árnya tekszik
S reszkette sugom: oh mért is találom...

Oh csak hallanám zenéjét szavának,
Csalogánydalát május hajnalán...
És szól: s megejt rejtelmes, titkos bánat,
Bár most is lent — szívemben hallanám...

Oh bár érhetné csókom kis kezét,
S a mámor árja összecsap felettem,
S ha az üdv órája elérkezik:
Elejtem zavartan, önteleiden....

Oh bárcsak egyszer a szívemre zárnám,
S felém repül ragyogó, hattyuszárnyon;
Foszlik a kód... és csupa köny a párnám,
És sirva szólok: oh be jó, hogy álom...

Kiss Menyhért.

A vizaknai család.

(1849. febr. 4.)

Irta: Dr. Szöcs Géza.

Az erdélyi honvéd hadsereg hős vezére 1849. január 31-én mozdult ki Szélnékről, hová Szeged sikertelen ostroma után vonult vissza, s hol a rátámadó Puchner teljesen visszaverte.

Vizaknán ültőt tábornok, ott akaráván bevárni a segítségét, amely Beke ezredes vezérlete alatt volt megérkezendő. Vizakna magyar lakossága nagy örömmel fogadta Bemét, s mindent megtett, hogy a honvédek jól elláthassák. Br. Kemény Farkas alezredes meg 30-án Beke elé indult Szerdahelyen és Szászvárosan át Dávára s így a Vizaknán maradt magyar sereg körülbelül 2400 emberre és 18 ágyúra olvadt le; s ezek közül is alig volt 2000 ember egészséges, harcra kész állapotban. Bauer őrnagy, Bem főhadsegédének jegyzeti szerint a következő csapattevékből állott Bemnek Vizaknán maradt serege:

4-ik (csallóközi) gyalog zászlóalj Csepri őrnagy alatt; 27-ik zászlóalj négy százada Csutak őrnagy, 31-ik zászlóalj négy százada Dobay őrnagy parancsnoksága mellett; 55 zászlóalj Baróti százados parancsnokságával. (Czetz tábornok műve szerint ez utóbbi zászlóalj Dávára ment Keménynyel.)

A bécsi legiónak 30 emberre olvadt szakasza; lengyel legió egy százada; parancsnok lovag Zariczky százados; Szathmári önkényes csapat.

Vilmos és Szathmári huszárok Zsurmay őrnagy alatt; Mátyás (Kossuth) huszárszázad gróf Bethlen Gergely alezredes, Cress-chevaut legersek Perecsy alezredes parancsnokságával; s összesen 18 ágyú, közte egy lovasüte, parancsnoka: Adorján százados.

Február 4-én megindult Br. Puchner császári hadtestparancsnok s virradatkor a vizaknai sáncokhoz érve, egy pár magyar előőrsöt el is fogott.

Bem a legnagyobb nyugodtsággal tette meg intézkedéseit. A 31-ik zászlóalját, a Mátyás-huszárokat és négy ágyút Kicsűr község felé a jobb, a 27-ik zászlóalj két századát, két század Vilmos-huszárt Perecsy

* A birtokomban levő édesanyja betegsége, halálát s eltemetését tudósító levelet Wesselényi Miklós — Doboka vármegye köve-téhez — a 48-as években ugyanazon vármegye főispánjához, Weér Farkashoz intézte.

Dr. Ks. s. k.

olasz lovasait és három ágyút Ladamos felé a balszárnyra küldte.

A jobb szárnyat Bethlen Gergely, a balt Zsurmay vezényelte. A többi csapatokkal maga Bem maradt a közepén.

Puchner serege körülbelül 13 ezer emberre ment s így majdnem hétszernagyobb számú ejlésséggel állottak szemben a mieink.

De azért mintegy négy órán át rendületlenül álltak a tüzet.

Jó állásuk is volt: az egész kisebb-nagyobb dombokkal megszakított térséget egy hosszú, 4—5 lábnyi széles árok szelte át, melynek egyik oldalán kökeményre volt fagyva a magasan felhánt föld. Így tehát fedett állásból védhette magát az öreg oroszán.

A harc így folyt délelőtt tizenegyre. Ekkor Puchner cselhez folyamodott; lenyomult fedet, állásából s üldözni kezdte az osztrákokat. mire azok hatványozott erővel czaptak vissza reá s a tűzbe vonták tartaléksapataikat is.

Most már csak visszavonulástól lehetett szó; a tulnyomó ellenség azonban megbontotta Bem csapatainak sorát. Hanyatt-homlok hátrált le az egyik rész — a jobb-szárny — a völgybe, melyben Vizakna város fekszik; míg a balszárny az ütközet alatt legderekasabban tartotta magát. Ott volt Petőfi is, ki mint Imreh Sándor volt Mátyás-huszárszárny irja, félelmet nem ismerve, halált megvető bátorsággal nyargalt a hadsorok közt, lelkesítve mindenit.

Fekete ruhát és szürke köpenyt viselt, minden tisztí jeleny nélkül.

Jött Bemtől a parancs, hogy vissza kell vonulni, s a jobb-szárny parancsnoka, Bethlen Gergely e szerint rendelkezett is, de Petőfi egyre lelkesített:

— Előre bajtársak!

Bethlen nagyon neheztelt, hogy Petőfi az ő dolgába avatkozott, amihez igazság szerint kevés joga is volt.

Érdekes felemlíteni, hogy Petőfi a visszavonulás alatt nyergeletlen lovon ült; hogyan vesztette el a nyergét, arról nem tudnak a folyjegyzések.

Bemnek a visszavonulás alatt folyton csak arra volt gondja, hogy podgyász sekeréit kiindithassa a városból, s így csapatainak szabad tért biztosítson a hátrálásra. Szerencétlenség azonban Bauer őrnagy, kinek Bem már előbb meghagyta, hogy a visszavonulást csak az ő írásbeli parancsának kézhez vétele után foganatosítsa, nem hitt a tábornok szóbeli fogadatának, s nyugodtan várta az újabb parancsot. Bem igen sokszor hátrált cselből s Bauer ezt a visszavonulást is annak képzelte. Midőn aztán a menekülő csapatok érkeztek s meggyőződött a sereg visszavertéséről, megindította a társzekereket, ezek aztán a egyetlen hidat elepték, az leszakadt, s most már a visszavonulás útja el volt zárva.

A császáriak Bemét is szinte-szinte elfogták, azonban a bécsi legió megmaradt 10—12 emberre és a Vilmos-huszárok mégis csak kimentették az öreget az üldözők kar-mai közül.

Ezalatt a balszárny és a zöm is visszavonult; az osztrákok egész a piaczig folyton nyomukban.

Ott utjokat állottak az összetorlasztott társzekerek, amelyek mögöl halált megvető bátorsággal tüzeltek még akkor is a 4-dik zászlóalj oroszán vitézségi honvédek.

Mégis elvesztett a fővezér kocsija, a tábori pénztár, s elvesztek Bem legdrágább kincsei: az ágyúk.

Vizakna városnak a közepe táján a Visza patak folyik. Ezen akkor egy rozoga fahíd volt; itt veszték el a társzekerek, s itt rekedtek az ágyúk. Számszerint tizenkettő; kettőt a visszavonulás alatt fogtak el az osztrákok, s így csak négy ágyúja maradt az öreg hősnek.

Vizakna határában, az ugynevezett Táborhegyen szedte össze hátráló seregét a vezér. Mintegy négyszáz ember és tizen-négy ágyú hiányzott belőle.

A visszavonulás alatt borzasztó volt Vizakna utcáinak képe. Véres halottak, haldoklók feküdtek mindenütt, honvédek és osztrákok össze-vissza. Puchnernek hétszerte nagyobb serege is annyira össze volt törve, hogy nem merte Vizaknán túl üldözni Bem apót. Az öreg rendben vonulhatott vissza Szászsebes felé.

*

Az élett honvédek tetemei másnapig heverték tetemetlenül. Éjjel nagy hideg volt s így a szó-szoros értelmében csonttá fagytak. Másnap az osztrák halottak legnagyobb részét Szegedbe szállította Puchner s meghagyta a vizaknai elöljáróságnak, hogy a honvédek tetemeit el kell temetni. Erre a román lakosság a halottakat ruháktól megfosztva, az u. n. Nagyknába dobálta be. Összesen mintegy 300 honvédet. A hely idővel súlydott, egyre súlydott; nagy dübörgéssel szakadt le néha egy-egy óriási sódarab, s ha követ dobtak be a tátongól ürbe, loccsanás hallatszott; odalent gyülekeztek a mindenfelőlűlűl összehűyöz vizek.

Végre 1900. július 3-dikán egy óriási zivatar után csoda történt Vizaknán.

A Nagyknán megtelt vízzel s a víz felszínén ott uszott a daliás időknék egy visszatért tanuja, a ki 1849. febr. 4-dike óta pihent a sötét ürégben. Utána még öt hős honvéd tetemét vetette ki a víz, amely rendkívül sós levén, a tetemeiket épen megtartotta, az összegyűlt orvosoknak nagy csodálkozására. E ritka esemény híre az egész művelt világot bejárta.

A Nagyknán közelében csinos honvéd-emlék áll, melyet még 1880 ban létesített Szentkatolnai Bakk Endre főesperes plebánus, Vizakna kitünő történetésze, az 1848—49-es Honvéd-Egyesület tiszteltbeli tagja, ki a február 4-diki évfordulón mindig gyász-misést mond; s a vizaknai magyarság elzarándokol a hősök sírjához, imádkozni a megdöcsültükért.

A kicsike.

Irta: Szabó Károly.

Mikor már kétszer háromnegyed hónap mult el ismeretségünk óta, a kicsike egy délelőtti kisse szokatlan módon nyitott be hozzám. Ugy szaladt be az ajtón, mintha lépten-nyomon a földre akart volna zuhanni, majd minden további szó nélkül belevetette magát a nagy karosszékre.

— Mi történt veled Piringó? És aggodva léptem közelebb hozzá. Mind a két arca égett, a két szeme szinte keresztbe állt, kezeivel meg egyre a homlokát dörzsölte.

— Most részeg vagyok! törtele rekedt hangon. Hagyjon békét... alunni akarok...

— Ej lári-fáril! Most irni kell. És nagy ügygyel-bajjal fölemeltem, de visszahant mint egy krumplics zsák.

— Menjen el! kiáltotta rugkapálva. Ha mondom, hogy be vagyok csipve.

— Mitől? liba-bortól?

— Nem a'.... igazi bort ittam. A Róbert leszűrt egy hordó villányit és adott egy ekkora pohárral. De igazán!

Csupa kötelességtudásból, fölszedtem ismét az ölemben a kis makrancos hőlygyet, odaültettem az asztalhoz és kezébe adtam a tollat.

— No csak próbáld meg.

— Elébe tettem a Livre d'ort.

— Ma mit kell irni? kérdezte szó-rakozottan és egyre törölgetve szemeit.

— Csak ezt a kis verset ird be. Nagyon szép ám. Olvastam:

Mimi Pinson est une blonde,
Une blonde que l'on connaît;
Elle n'a qu'une robe au monde
Landérette! et qu'un bonnet.

De bizony a mai lecke fucsosba ment. A betűk is úgy dülték egymásra, mintha mind *französische vintanz*-ot lejtettek volna (ahogy a kicsike a francia négyest egyszer lefordította.)

— No hagyd abba, Piringó, Látom, ma veled semmire sem lehet menni. Majd leírod délután. Eredj csak, feküdj le.... Menj. Vagy járn sem tudsz? Hát majd viszlek.... te kis hajas baba....

Fölvettem, hangosan, nagyokat sikoltva, hogy még a könnyei is potyogtak bele.

És a kabátomon itt is, ott is arany hajszálak csillogtak, mire sikerült szobájába elszállítanom.

Midőn delet hangoztak a falu kis templomában, valaki féienken kopogtatott az ajtómon. Kinyitottam, Piringó volt.

— No, kialudtat magad?

— Ki.... A fiuk elmentek sétálni Hajmás felé. Menjünk utána?

— En jobbat tudok: válaszoltam kedélyesen.

— Mi-it?

— Szökjünk meg Mit szöl pirinyó-ságod ehhez az eszmélhez?

— Az jó lesz! és felesillantak még bágyadt szemei.

— Maga felmegy a szobájába,

— folytattam — lehozza a kabátját, kalapját, meg a pénzt. Mert föltételezem, hogy pénze van.

— Va an....

— Mennyi?

— Nem számláltam meg.

— De körülbelül.

— Lehet vagy két forint.

Fölényesen intettem: — Nekem sokkal több van.

— Hja magának!

— No csak menjen gyorsan. Én is magamhoz veszem az enyémet, s összetesszük. Lássá.

És az íróasztal fiókjából egymásután zsebbebe vándorolt három tárcsa, meg egy tollkés, két eszika fogpiszkáló, három szál szalagrufa és néhány összetört hölgyecigaretta.

Pár perc múlva ismét kopogtak topánkái a szőnyeges lépcsőkön.

— Hát csak így jön? Hol a kalapja?

— Azt mondta a Juci, hogy nem kell. Hiszen nézde, milyen szép idő van.

— Az igaz. És legalább nem keltünk gyanut.

Azzai a majornak fordultam.

— Ne arra! fogta meg a kabátomat. Még találkozhunk velük. A parkba menjünk.

Futva osontunk ki a vasrácsos kapun s a szikrád, szekérnyomos sáron átgázoltunk a lombos parkhoz. Ez a csak ugynevezett park inkább egy bekerített erdőrésztelhez hasonlít, annyira széles-lyesen váltakoznak benne a hárs, tölgy és bükk a pázsitos tisztásokkal, melyeket néhol vadul fölver az embermagasságra nővő tuskék hozót. Középet egy kiszáritott tó helye szántja pár arasznyival mélyebbre, balrésze a szamaras fogat tört örökösén sáros, pocstétás ösvényt a nyikorgó gémes kuthoz, melyből a nagy kert öntözésére hordanak vizet.

Kéz a kézben lépkedtünk egy füvel benőtt csapáson. Minduntalan utunkat állta a cserjében, vadvirágok szárán keresztül-kasul szótt fehér, finom pókháló, melytán egyedül emlékeztetett a vége felé járó öszre, ha nem néztük azokat az egyre hulló, zizegő sárga leveleket, melyek odább puha szőnyeget terítettek lábaink alá.

Szinte egészen beletaláltuk magunkat, hogy nekünk ezt a napsugaras, szomorú parkot csakhamar magunk mögött kell hagyni és menni, menni sokáig, sietve, hogy másnapra már az operenciás tengeren is túl legyünk.

Közöron megebedtünk, egyezkedtünk nagy fontoskodással, leltünk egy pár jó kövér libát; aztán fogadunk egy sekeret. azzal elhajtatunk ahhoz a

Sára boszorkányhoz és kérünk tőle ptyan pilulákat, a milyenekkel Albert festő a kopár sziklából rózsálgaszt varázsol.

A kut mellett volt már a part tulsó kerítése. Kényelmesen áhajtattunk alatta, Tágas, tar mezősrege léptünk ki.

— De arra még felmászunk előbb! kiáltá a kicsike ujjongva s egy magas szalmakazal felé mutatott.

Hát persze, hogy egy párszor le-bukfenceztünk róla, mert ki tudja, hogy hosszú utunk közben mikor jut még időnk szalmakazalokon (nem egyszer a gazda éktelen bosszuságára) hegymászó-dit rendezni.

— Most pihenjünk egy kicsit.... ott az árnyékban ni! vezényelt tovább a kicsike, a kinek megfájult a feje a déli nap hevétől.

Ahogy elmélázva ott feküdt a ruganyos szalman, — szöszke haja, az allonge dívat helyett, kifésülte és egy egyszerű, piros szilagos copfba fonva, mely látni hagyja hófehér nyakának egy nagy májoltját és arcának kissé banális kifejezést adott, lábain csak egy bokáig erő harisnya s nehéz fekete korcsolya cipő, melyet a sár miatt húzott fel, — az ember kis tulzással egy „tatoosknak“ nézhetett volna, de nem az Árvmegye, inkább a Carl-Teater világából....

Most már tegeztük egymást.

— Mesélj tovább, — vetette oda hanyagul, miközben messze kinyújtott parányi kezeit és lábait, — azt a történetet arról a kordialról, meg arról a királykisasszonyról.... hogy is hitták csak....

— No igen.... Hát annak a paraszti embernek, a kihez az öreg Annez oda-adta az ő engedetlen lányát, Stellát, volt még odahaza két lánya. A nagyobbikat Mariának, s kisebbiket Evának. Eva kijárt a mezőre, őrizni a kecskét, melytől adott nekik, Mária meg a ház körül szorgoskodott, font, varrt, sütött, főzött.... Most is a levest készítette vacsorára az apjaknak, tett bele ekorkák meg zuzorkát is. És közbe énekelt:

Kihajtott, kihajtott a tavaszi napra

Virágot is hajtott a kilenced napra

Az én barackfám,

De hajh! a hóharmat belepte az ágát..

Hanem itt a kicsikének megint egy újabb dolog terelte el figyelmét az érdeklődéssel hallgatott mesétől. Mint egy fürge macska felugrott a szalmáról és szögdesével tartott a gyepnek. Kíváncsian követtem. Egy szép egyenes ágat emelt fel a fűből, bizonyosan a pásztorfiu hagyta ott.

— Ez jó lesz ostornak! — és kivillantak ritkás fehér fogai, a mi nála mindig a nagy örömeke jele, miközben műértőleg vizsgálta a becses leletet. — Csak ezeket a göcsöket kell itt lefaragni, itt fonn meg csinálni egy bevágást. No hamar, vedd elő a késedet.

Némán engedelmessékedtem, ő meg fölemelte szürke és kék eszikos matróbuzának elejét, a hol közönségesen a zsebkendőjét szokta tartani. De egyszerre csak elképpedve bámult rám, idegesen tapogatva körül a derekát.

— Na mi az, pirinyó?

— Hova lett a spagétom?!.. Jajna, bizonyosan otthon hagytam. Most nem csinálhatok ostort. Gyere, hozzuk el a spagétot. Majd megcsinálja a Hó-ó-beht, tette hozzá racsesolva, ahogy különösen az r-betűs tulajdonneveket szokta ki-ejteti.

— Hja persze, a Hó-ó-beht... És törtéttünk át ismét a park tisztásán és ismét be a vasrácsos kapun.

A konyhában meglátta Róbertet.

Pirinyó szágalszáva körülnézett.

harangja. En tudom, hogy neki. Az ő lelke röppen valahol, messze az azurkék menybolozat bárányfelhői fölött. Valami nyugalmas érzés száll lelkembe. Nem is kérdelem kinek? Tudom: öné. Egyenesen a lankásoknak tartottam, hogy vadvióliát gyűjtsek s átköszem a gyászszalaggal, mit egykor az ő hajából csementem el. Milyen szép hullámos haja volt, fényes, tiszta homloka.

— Igen, mint a víz szőke árján nyilott liljom.

— Te nem is tudod, nem is láttad. — Beszélte róla sokat; tudom is, láttam is.

— Hol?

— Almomban. Egyszer... Tavasszal, mikor a rügy pattan az ághegyen, a ki zsondult fü között bomlik a virágzirom. Tavasz éjén, fehér tavaszi éjszakán. Rozmaringos, leheremeszelt falusi házban álmodtam meg őt. Eljött orgonakék, puha muszlinruhában, hozzám. Rámtekinített tengerszem tiszta szemével s megmondta nevét, így: Benita. Megbűvölten hallgattam azt a csodás zenezésű álthangot, melynek ezüstös tembrejében, mintha a kápolnák bus harangja csendülne. Rólad beszélt, elmondta hűségedet, elmondta csöndes, néma, napzerelmedet, mely sohse tört ki vallomásban, sohse fult csöközőnbe.

— Csak messziről követtem. Félve imádtam hofehér lelkét, csak álomba meritem eszéllak illetni arcának havát, szempilláinak bársónyát, hajának arany hullámát. Az igazi szerelem fél a szavak profán köntösétől: a szív szentélyében ruarad elzáró oltárszenteknek. Az igazi szerelem titokzatos, érintetlen és hallgatag. De éreztet volna azt a remegést, mikor keze az enyémben nyugodott, mikor sremeinkből kilövellő mágius fény egybekapcsolódik mikor ruhájának fodra hozzám ért. Kell-e élesebb szónok a bezárt ajkainál, az izzó szempárnál, az arebűvöltes mozdulatlanágánál. Ő is hallgatott. Soha szó nem esett köztünk a jövőről, a mi jövőnkéről. Még a sze-

relemlől sem. Csak egyszer... egyetlen egyszer.

A kis szobát teljesen ellepte a holdragyogó világossága. A rozoga butorzat politurája mintha égett volna. A tárgyak szögletei elsimultak s körvonalaik megnyultak. S a pillanatra beállt esendben, mintha valaki rátette volna kezét az ajtó kilincsére. A két diák összenézett s a bozontosfürtű ezínikusn folytatta:

— Már biztos volt benne, hogy meghal. De ő lélekben is nagy volt és erős. Nemes. Ismerte az én lelkemet, mely minden léptét titkon követi. Tudta, ha a halál eljön nem csak az ő testét viszi el, hanem a tomba dönt egy épülő tündérvárat s akkor én... Fiatal fejelemzetlen fantáziája, nagy megérz lelle drámát sejtített. Pedig nem ismerte az erős ezínizmust, mely bennem élt. Sajnált, féltett, hogy szerencsétlenné, meghasonlottá tesz. S ezért megragvottatta előttem az ő lemondó lelkének fényességét... Akkor történt ez, mikor elhagyta a kékegü Rivierát. Titkolták bár előtte, de mégis tudta, — hogy veszendő. Hazahozták s itthon folyton biztatták a reménység zöldjével. Maga is úgy mutatta, hogy hisz folygyululásában. Néha mosolygás, sőt hangos kacagás derítette fel halovány arcát. Epen náluk voltam. Egy erős köhögő roham megszűnése után élénk részt vett a megindult beszélgetésben. El-el tréfálkozott s biztos el nem csukló hangon mondta: „Most már én is hiszem, hogy egészen leszek.” Mikor pedig kiürült fehér leány szobája, ágya mellé hívott s gonosz mosolygással szólt:

— Vallomást kell magának tennem ide figyeljen... Nem mindig magát szerettem s most, mikor lábbadozom meg kell azt mondanom, mert tartozom vele: magának, kivel elvégre több kellemes órát töltöttem, neki, kinek igaz szerelmemet ajándékoztam.

Gondosan fűrkészett arezomban s látván szavai hatását, elégtiséget mutatott, bár mindkettőnk szívében viharok dúltak.

— Lát, a nem hiába Olaszország a szerelem hája: ott fogott bennem az igazi szerelem. Tónioig hívják őt. Kézelt orvosom volt; megtestesült önfeláldozás, gondosság, epekedés, sóvárgás szerelem után. S aztán egy kis séta a Strade di marén, egy kis tavaszi szellő, narancsilegetek, babérfaerdők, a tenger esobogása... és gyökeret ereszt szívkünkben a szerelem rózsafája. Higgye el: Tónio a legedesebb fiu a glóbuszon. Milyen kedves is volt akkor, mikor magát megcsaltuk. Tudja-e, ő fogta és vezette kezemet, mely kissé reszketős volt, mikor magának egy képeslapot irtam, egyetlen egyet, a Rivieráról... Meglepődtem a közönyön: — De édes Benita, mit mond?

Benita pedig folytatta s most patetikus bensőséget is igyekezett hangjába lopni:

— Igen, Tónio szeretett engem, s én is őt. Jól esett, midőn forró lehelletét éreztem nyakam körül, szemének tüzes sugara szíveimig hatolt. Ha olvasná azokat a szerelemtől lángoló leveleket, melyeket — naponként kétszer is kapok tőle. Ott vannak a peluche-kasztáiban, Megmutathatom magának. Nézze itt a kulesa a kékszalagon: a nyakamban. Fogja, nyissa ki.

Féltem az igazságtól és csak annyit mondtam:

— Hagyja, hagyja... Aztán még beszélt sokat. Én bódultan hallgattam s megsemmisülve, szívében lerombolódtól ábrándokkal távoztam tőle. Azt hittem, hogy igazság.

A másik diák közbe szólt:

— És... és... aztán... —

— Megtudtam, hogy nem. Tónio orvosa volt, beleszeretett, de ő... de ő — sohasem szerette.

A hold sugárzó homlokát finom, pelyhes felhőkbe bugyolálta. Kisérteties félhomály lengett elő a kis szobában. A két diák előre hajolt, hajfűrtjeik csaknem összeértek s mélyen fekvő, fekete szemek mintha villogtak volna. Lelkük összeöl-

kezett, egybe simult, mint két szerelmes galamb — a közös fészekben. Így maradtak sokáig szóltan, hallgatag.

A markirtareu, cinikus diák ismét megtörte a csendet.

— A mikor meghalt, akkor fogtam fel az elmondott szavak értelmét. Mikor felravatalozták s elborították virágözönnel a zománcozott érekeporsót, szőke haját, fehér halántékát s az én kis vadviola csokromat odahelyezte anyja Benita szíve fölé. Mikor nővére elmondta az utolsó kívánságot, mit haldokolva susogott: „ha virágot küld, tegyék a szívem fölé: — a halott menyasszony csokra... vőlegényétől”. Tehát a rámszakadó mérhetetlen boldogságtól akart megmenteni. Keményre akarta tenni szívemet, melyen elcsorbul a halál kaszája. Azt akarta, hogy kiábrándítsan s előre letörölje reményeim rügyező, kihajtott galyait. Azt akarta, hogy az előlegezett nagy boldogság összerombolódása ne zuzza szét szívemet; a boldogság zálogának elveszése ne őrjitsen meg. Gondolta, ha kiábrándít magából, könnyebben elviselem halálát. A lélek így nagy csak a halálos ágyon lehet csak a szerelemben magasztosul ennyire.

A diák hangja elsorult, vékony álla megremegett s köny sarkadt ki szempilláján. Fejét mellére csüszgette és viszszaeszközött a lefőtörő zokogását:

— S épen ma egy éve annak, hogy bongtak a harangok s négy fehér paripa megszegett fejfel, lassan kigördítette a koporsót. Epen egy éve, hogy pehelytermete nyugszik a selyemvándorokkal bélelt örök sötétségben... Epen ma...

A diák dereka kiegyenesedett, mellkasa kitágult, szeméi szikrákat szórtak. Bozontos fürtje, mintha megbomlott volna, mikor felkelt ülőhelyéből és dacosan, konokul tekintett a holdfénybe, mely lassanként eltűnt, beleveszett egy zordonan előhőmpölygő sötét felhő mélyébe. Egyszerre tompa sötétség ült meg a kis szobát. Babonás félelem lopózott a másik ideges diák szívébe. Ugy érezte, hogy a nyirkos szögletekből félelmes szel-

lemek nőnek ki s fehér, ködlő testük megfog a falakon s végig nyugtázkodik a pamlagon. Szinte érezte a kénsszagot is, mely kiárad imbolygó suhanásuk nyomán. S a mint kissé borzongva maga elé meredt, az egyik ágy alján két szeliden csillogó szemet vett észre. Két kék, esdeklő szemet, melyeknek sugárzása szívéig hatott. A titokzatos szempár révedezve csillogott ide-oda.

Az ideges diák ajkán fagyott a szó s bizonytalanul tette kezét a másik diák vállára, ki elmerengve nézett ki a misztikus estébe s sóvárgott az elköltözött után... A diák megfordult s a mint rá-tűzött a titokzatos szempár — egész testében megrázkodott. Azután előrenyújtott karokkal közeledett az ágyhoz. Lehajolt a foszforszálló szemek irányában s kiemelte sötét vacakból — a fehér kutyát. A kis fehér álat bizalmasan, remegve simult a diák melléhez, hol hangosan, nyugtalanul verdest a szív. Befurta szeliden néző fejét ruhájának hullamába és szagotlan, esdeklő nyösörögni kezdett. Nem akart kifejtőzni az ölelő karokból s meglapult, makaesul a diák ziháló kezéhez. A diák szinte erővel tépte le melléről s rá helyezte a kibontó ágy vánkósára.

...A sötét felhők pártájából hirtelen kibontotta sugárgó homlokát a hold és busan ontotta ezüstös fényét az ágy vakító fehérségére. A vánkós haván pedig — a ragyogó sugárözönben — ott pihen a kis fehér állat, fejét szűk mellére csüszgetve. Szeliden villogó szemében egyszerre mohó öröm csillogott, s újból felgerjedt bizalommal, aggódó hűséggel húzódt a cinikus, bozontos-fürtű diák felé. A kis fehérállat puha, selymes gyapjába pedig, mely mintha szikrázott volna a ráomló fényözönben, reszkette mélyeztetve ujjait a bozontosfürtű diák, miközben mondotta:

— Epen ma egy éve... épen ma egy éve....

FASSBENDER-FÉLE
FÜGEKÁVÉ
A LEGJOBB PÓTKÁVÉ.
Kapható:
Papp László urnál Kolozsvár.

Braun Mihály
hangszerkészítő Kolozsvár
Wesselényi Miklós-utca 18. sz.
Nagy rakár az összes hangszerekben.
Nagy javítóműhely!
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Méréselt, szőlő árak.

Kolozsvár, Szentegyház-utca 1. a.
2582 25-8
(Róm. kath. bérpalota.)
Világ-Panoráma
1903. december 23-tól december 26-ig
II. CYCLUS. II. CYCLUS.
Uj felvételek!
PEKING.
Minden vasárnap, szerdán és pénteken este 6-tól 9 óráig belépti díj felemelés nélkül
Látható: d. e. 9-12-ig, délután 2-10 ór-ig
Belépti díjak: Felnőttek számára 40 fill., tanulók, gyermekek és katonák (örmsertől lefelé) 20 fillért fizetnek.

Kitűnő minőségű tűzifa
tisza méreteken kapható
Betegh Péter
faraktárából
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos bükfa 11 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vastag hántottfa 11 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos tölgyfa 10 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vegyes dorongfa 9 frt.
1 61 4 köbméter II. oszt. nem usztatott szép hántottfa 9 frt.
Házhoz szállítva 1 forinttal drágább.
2586 Waggonszámra árendemény. 22/50
Viszonteladónak jelentékeny árkedvezmény.
Megrendelhető irodahelyiségben: Egyetem-utca 5. sz.
Szele Márton, Dániel Antal és Tauffer Dezső tőrtéri üzleteiben.

Már megérkeztek a közelgő őszi és téli idény összes
UJDONSÁGAI
— óriási választékban: —
a legmodernebb cylinder
a leghidegebb keménykalap,
a leggyengébb puhakalap,
a legszebb vadászkalap,
a legkedvesebb gyermekkalap,
a legcsinosabb fiúsapka,
a legjobb téli sapka,
a legfinomabb nyakkendő,
a legszebb ing,
a legerősebb esőtartó,
a legtartósabb keztyű,
a legdivatosabb gallér és kézelő,
és sok más uri divatcikk.
2682 44-50
Nálam vett cylindereket ingyen vasalok!
Videki megrendeléseket pontosan eszűzők.
Legolcsóbb árak!
Sátogatásokat szívesen veszek!
Vételkényszer nincs!
STRASSER LAJOS
Erdély legnagyobb speciális kalapraktára
Kolozsvár, Wesselényi M.-utca 22.

A városi és vidéki Nagyközönség szíves figyelmébe.
Bronztárgyak, Dohányzó és írókészetek, Képeretek, Nippek és Disztárgyak.
Valódi angol és francia Illatszerek,
Kölnivizek, Toilett és gyógy-szappanok.
Fog, Köröm, Haj és Ruhakéfék.
Schuster Emil
Kolozsvár, Matyas király-ter. (Gróf Rhédey-palota.)
Telefon: 183.
Leghíresebb gyártmányu seretes és golyós Vadásztgyverek Revolverek. Töltény-hüvelyek és Revolver-töltények.
Csizmák, Halinák, Gummi Vagasz-csizmák és Cipők, Amerikai Sár-czipők urak, nők és gyermek k részére.
Valódi daniái iramszarvas Borkabátok szörme vagy flanel bélsél.
Bőrnadrágok, Mellények és Sapkák. Wízhatlan Coden Felöltők, Kabátok és Sapkák, Kötött. szőr, Glace, szarvasbőr és valódi singol Keztyűk. Teheren veszélytelen villamos zseb és olvasó lámpák, külön telenek.
Valamint több itt fel nem sorolható cikkek állandó nagy választékban.
2583 143-360

Vegyünk Sorsjegyet!
MAGYAR
„Iparművészeti”
Ára: 1 korona!
Főnyeremény: 30,000 korona.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Kolozsvár.
Szemüvegviselő
figyelmébe!
Csak szakértők által helyesen választott szemüvegek tartják fenn a látóképességet!
Dusan felszerelt raktárban mindenkor, mindenféle valódi párisi színű látszóvelek, hőmérők, légszűrők minden nagyságban; továbbá a hadsereg részére szükséges távcsövek (irányítók), magaságmérők, automobil szemvédők versenyárban kaphatók.
2882 Minden szakmába vágó javítás pontosan és lelkiismeretesen teljesítetik.
A kor megjelölésével ellátott vidéki megrendelések oly megjegyzéssel, hogy szemüveg egyáltalában viseltem már? azonnal eszközöltetik.
Boskovits A. speciális látszerész Kolozsvár, Wesselényi M.-utca 4.

Sárga Kristóf
fehérmű- és vászonraktárban Kolozsvár,
Deák Ferenc-utca 3. sz.
A legnagyobb választékban kaphatók:
Férfi, női és gyermek fehérművek és harisnyák.
Különlegességek: dúsz vászlelek minden kivitelű divatos férfi- és női ingek, alsónadrágok, gallér, kezelt és finom zsebkendőikben.
Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: saloni-, fati-, futó-, ágyelibe- és pamlag-szőnyegek, továbbá valódi Linoleum minden szélesség és nagyságban.
Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók.
Dr. Jäger Gusztáv-féle alsó ruhák.
Amerikai önműködő ablak rolet-tak fürkítára.
Valódi késmárki lendamasz asztal-nemű 25⁰0. gyári áron alól kapható.

2465. 70—^本

a Tanácsháza alatt.

1 férfi öltöny	4 fittól
1 fiu „	1 ftt 50 krtól
1 férfi nadrág	1 fittól kezdve

kapható csakis a

Tanácsháza alatt.

Tisztán kezelt borok!

2514 51--*

A borfogyasztó közönséget, kirándulókat, mulatság rendező bizottságokat tisztelttel értesítjük, hogy kedvező bavasárlások folytán beszerzett, úgy mint *saját termései valódi hazai borok*. Erdélynek leghíresebb borvidékeitől, mely borok szakértők által rég egy rangban a híres Tokajival osztályozva vannak, a legmesszebbmenő felelősség és *lehetőnyűsebb árak mellett*, a következőképen eladásra bocsátom.

Zárt palaczkokban literenként:

Erdélyi hegyaljai krakkói asztali bor I. oszt.	—	K 84 f
„ „ „ „ II. „	—	K 72 f
„ „ „ „ III. „	—	K 60 f
„ „ „ pécseuven bor . . .	!	K 10 f

Ezen árak mellett a fogyasztási adó már ki van fizetve! Ezen árak bárhova hazaszállítva készpénzfizetés mellett értendők. — Üvegek 15 napra kölcsönkép adatnak.

Borüzletem szolidságáról személyes meggyőződését kérve, maradtam tisztelettel

Ötvös Dánielné,

Telefonszám 511.

KOLOZSVÁRT, Óvár, Bocskay-utca 1. szám,
(Mátvás király születési háza szomszédságában)

500 frtot

500 forint fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett, üvege 35 kr., valahol ismét fogájdást kap vagy szája bűzlök. — (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1., Sommergasse 1.** — Kapható minden gyógyszerüzertől. **Raktár Kolozsvárt: Dr. Czetz Dénes** gyógyszerész, Külmonosor-utca. Csakis **Bartilla-fogvizet** kérendő. Hamisítások bejelentése 100 jutalmazatik. 2883 7-52

Figyelem!

UJDONSÁGOK!

Gobelin, Smyrna, Éjszaki,
keresztsem, hosszúöltésű,
Filet vagy Háló

kézimunkákból!

Valamint a fentiekhez szövetek, fonalak, béllés, diszek és szegők.

Előnyomda és ehhez szükséges Shablonok (lyukasztott papír) gyártása. **Smyrna** hárász 1 kiló 9 kor. **Éjszaki** hárász 1 mtrg 24 fill. **Filofloss** Selyem 1 mtrg 10 fill. **Mosóselyem** 1 mtrg 4 fill.

ÁKONTZ SÁNDOR

Erdélyrész legrégibb kézimunka-,
kötött- és rövidáru raktárában

Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér (városházszor)

Alapítottatott 1830.

Elsőrangú Könyvnyomda!

Ujság Kiadó-vállalat!

Gombos Ferencz

Mint szakember, ki a nyomdászattal tanultam, az erdélyi részek legrégibb és legjobb hírnévnek örvendő Lyceum-könyvnyomdáját négy gyorsajtóval és a **legmodernebb igényeknek megfelelő betűanyaggal** szereltem fel, úgy, hogy a könyvnyomdai munkák izléses és szakszerű kiállításá tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangú fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállom a legnemesebb versenyt. o o o o

Egyetem-utca 7-ik szám, róm. kath. Status épület.

Gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készít el bármilyen könyvnyomdai munkákat, egymint: irodalmi műveket, tankönyveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, napi, heti és havilapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, körlevelet, üzletikönyveket és meghívókat, falragaszokat, stb.

Telefon 204. sz.

Telefon 204. sz.

Minthogy pedig Lyceum-könyvnyomdám magam személyesen vezetem, a nyomdai munkák megrendelő közönség egész bízalommal fordulhat nyomdámhoz, mert ugy a szép és csinos kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz kiszolgálva. *Videki megrendelések a leggyorsabban és kifogástalanul eszközöltetnek.* A n. é. közönség nagybecsű pártfogását és bizalmát továbbra is kérem teljes tisztelettel o o o

Jutányos árak!

Pontos kiszolgálás!

Gombos Ferencz

nyomdatulajdonos, az „Újság” kiadótulajdonosa.